

JMG

Kandidatuppsats i journalistik

2024-01-23, HT 2023

Institutionen för journalistik, medier
och kommunikation

www.gu.se/jmg

“Fyra av fem stjärnor”

En kvalitativ innehållsanalys av musikkritik i svensk media

Författare: Edith Lindoff och Lukas Eriksson

Handledare: Mathias Färdigh

Kursansvarig: Elena Johansson

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

“And now I’m curious. I would like to see how it operates.”

Björk

Abstract

Title: "Fyra av fem stjärnor"
Authors: Edith Lindoff och Lukas Eriksson
Level: Bachelor's Thesis in Journalism
Term: HT 2023
Supervisor: Mathias Färdigh

Aim of thesis: The purpose of this study is to explore how today's music criticism is expressed in Swedish media and whether the geographical proximity to musical acts can influence the character of the music review. To do this, we looked at different aspects such as the content, the grading and the overall tonality in reviews of records. We also examined the role and influence of the cultural journalist and discussed what factors may contribute and affect a cultural journalist's music criticism. The material that was examined and analyzed included record reviews from Aftonbladet, Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter and GAFFA. The total number of reviews was 25 reviews from each newspaper.

Theoretical framework: The theoretical framework of this study mainly focuses on Bourdieu's concept of field and Florida's "creative class" as well as theoretical aspects regarding objectivity, framing and commercialization. These theories have been applied to understand, analyze and possibly explain the results of the study.

Methods: The method used was a qualitative content analysis.

Results: Our findings show that the majority of the published reviews have informative and biographical content and less reviewing elements. The study also shows that there is a difference in tonality towards international music acts that often receive a much more negative tonality than Swedish music acts. In addition, the majority of the grades that were given were very intermediate grades.

Keywords: entertainment journalism, pop culture, music, music journalism, reviews

Nyckelord: kulturjournalistik, populärkultur, musik, musikjournalistik, musikkritik, skivrecensioner

Innehållsförteckning

	Sida:
1. Inledning	6
1.1 Problemformulering	6
1.2 Definition av studieobjekt	7
1.3 Syfte och frågeställning	8
2. Tidigare forskning	9
2.1 Kulturjournalistik	9
2.1.1 Kulturjournalistik i Norden	10
2.1.2 Kulturjournalisters professionella egenskaper	10
2.1.3 Journalistkårens yrkesidentitet	11
2.2 Svensk kulturjournalistik	12
2.3 Kulturkritik i media	12
2.3.1 Fyra typer av kritiker	13
2.4 Musikkritik i pressen	13
3. Teoretiskt ramverk	15
3.1 Pierre Bourdieus begrepp	15
3.1.1 Fältteori	15
3.1.2 Symboliska kapital	17
3.2 Den kreativa klassen	17
3.3 Objektivitet	18
3.4 Framing som teori	19
3.5 Kommersialisering	20
3.6 Applicering av teorin	20
4. Metod	22
4.1 Kvalitativ metod	22
4.1.1 Metoddiskussion	22
4.2 Tillvägagångssätt	23
4.3 Urval av material	25
4.3.1 Aftonbladet	26
4.3.2 Svenska Dagbladet (SvD)	26
4.3.3 Dagens Nyheter (DN)	26
4.3.4 GAFFA	26
4.4 Reliabilitet och validitet	27
4.4.1 Författarnas subjektivitet	28
5. Resultat och analys	29
5.1 Hur recenseras svenska musikakter?	29
5.2 Hur recenseras internationella musikakter?	30
5.3 Likheter och skillnader	32

5.3.1	Jämförelser mellan tidningarna	33
5.4	Musikkritikerns röst	34
6.	Slutsats och diskussion	38
6.1	Fältteori	38
6.1.1	Det sociala kapitalet	39
6.1.2	Det kulturella kapitalet	39
6.2	Den kreativa klassen	40
6.3	Objektivitet och framing	42
6.4	Kommersialisering	43
6.5	Slutdiskussion	44
6.5.1	Förslag till vidare forskning	45
7.	Referenser	47
8.	Bilaga: Analyserade artiklar	49

1. Inledning

Förr i tiden var det vanligt, både bland kritiker och musiker, att definiera sig genom sina musikpreferenser och tydligt uttrycka vad man gillade och ogillade. Till exempel, Lester Bangs (1973) kritik av Lou Reeds album "Metal Machine Music" i tidningen *Let it Rock*: "De mest skrämmande, skärande och högfrekventa ljud som någonsin kommit från en stereohögtalare". Artister fruktade sågande musikrecensioner som kunde ha en direkt förödande effekt på skivförsäljningen. Musikkritiken kunde vara både elitistisk och villkorlös, men också i hög grad inflytelserik. I Storbritannien hade tidningarna *New Musical Express (NME)* och *Melody Maker* ett stort inflytande över musikscenen och var kända för sina skivrecensioner, intervjuer och täckning av framväxande musiktrender (Lindberg, 2001). Musikrecensionerna kunde vara både kritiska och hyllande, och de hade ofta makt att påverka publikens syn på olika artister och genrer. Vissa musikjournalister blev kända personligheter och starka stilskapare. Deras skrivande stil och personliga åsikter blev en del av det övergripande berättandet om musikscenen. Journalisterna var ofta nära förknippade med artisterna de skrev om och var en del av den kulturella våg som definierade den historiska perioden. Tidningarna blev på så vis inte bara nyhetskällor utan även maktfulla förmedlare av musikaliska trender och rörelser. I Sverige blev musiktidningen *Pop* välkänd och inflytelserik där musikkritiker som Andres Lokko och Jan Gradvall blev lika kända som artisterna de recenserade (Lindberg, 2001).

Med framväxten av internet och dagens sociala medier verkar behovet av etablerade röster som bedömer musik i traditionell media ha förändrats. Idag har publiken och den breda massan fått större möjlighet att aktivt delta i diskussioner och uttrycka sina egna åsikter. Genom att dela sina musikval online kan man skapa och delta i individuella och kollektiva samtal om musik. Möjligheten att dela med sig av sina egna musiksmaker, hitta personliga favoriter och uttrycka sina åsikter online om det man själv lyssnar på, står i centrum. Samtidigt präglas dagens journalistik av en ökad professionalisering och kommersialisering vilket ofta leder till att utbudet tenderar att bli mer nyhetsorienterat och därigenom även mer enhetligt (Roosvall, Widholm & Riegert, 2019). Kulturjournalistiken är inget undantag. Detta utgör grunden för den utomvetenskapliga relevansen för denna studie där just den digitaliserade och kommersialiserade journalistiken kan innebära vissa krav, både omedvetna och medvetna, på dagens kulturjournalister. Något som kan komma att komplicera det journalistiska förhållningssättet till det subjektiva tyckandet och recenserandet.

1.1 Problemformulering

Det har konstaterats att den svenska journalistkåren är väldigt homogen: majoriteten bor i samma stad och tillhör samma sociala krets tillsammans med andra journalister och kreativa aktörer (Wiik, 2019). Det är inte ovanligt att kända journalister är nära vänner och ses posera

med profilerna de intervjuade veckan innan på sina sociala medier. Men detta är inte utan att det skapar frågor. Kan det påverka hur kritisk man vågar vara som journalist i sin musikrecension? Finns det ett närhetsdilemma i dagens musikjournalistik? Kulturjournalistik, och mer specifikt musikjournalistik, tycks vara ett relativt outforskat område. Sökningar på teori och tidigare forskning om musikjournalistik ger knapphändiga sökresultat och det som finns är för daterat för att tillämpas på dagens digitaliserade medielandskap. Det är diskutabelt om just musikrecensioner kan sammanfalla med, och ha en viss vetenskaplig grund, inom konsumentjournalistik av den anledningen att det rör sig om andra mekanismer. Fokuset inom konsumentjournalistik ligger på att konsumenten ska upplysas om sina rättigheter och skyldigheter. I denna studie är det dock inte konsumenten, det vill säga läsaren, som är i fokus utan framförallt musikrecensioner och dess skribenter som ska analyseras. På så vis finns det en inomvetenskaplig relevans i denna studie som förhoppningsvis kan bidra till en mer fördjupad förståelse kring dagens musikjournalistik och musikkritik.

Får internationella musikakter mer kritiska skivrecensioner just för att de har en social distans till journalisterna i Sverige? Eller har musikkritikers makt blivit så pass urvattnad att det istället vuxit fram en beroendeställning, att journalister generellt sett aktivt aktar sig för hårda recensioner? Det är genom att undersöka detta samspel som man kan identifiera eventuella utmaningar och dilemman som kan uppstå när journalistiken, som ursprungligen syftar till att utforska och förmedla kulturella aspekter, hamnar i spänningen mellan kommersiella intressen och samhällsengagemang. Uppsatsens övergripande mål är att bidra till en djupare insikt i huruvida musikjournalistiken navigerar genom påverkansfaktorer eller om den behåller sitt kärnuppdrag att objektivt informera och reflektera över kulturella fenomen. Att analysera och förstå dynamiken mellan musikjournalistik och de externa krafter som kan påverka dess autonomi och integritet är det huvudsakliga fokuset för denna studie. Mer specifikt om det finns ett samband mellan musikakters härkomst och den skrivna skivrecensionens innehåll.

1.2 Definition av studieobjekt

Det finns än så länge ingen exakt definition av vad som är en musikakt, varken i SAOL eller Nationalencyklopedin. Men inom musikbranschen och musikjournalistiken är det ett allmänt vedertaget samlingsbegrepp som används frekvent nu för tiden för att beteckna alltifrån solosångare och band till DJs och instrumentalmusiker. Termen har uppkommit som ett så kallat samlingsbegrepp för att undvika betydelseglidningar i vad som anses vara en artist och musiker idag. I denna studien definieras musikakt som den eller de som framför musiken och står som artister på den nyläppta skivan som recenserar. Det vi menar med en internationell musikakt är de musikakter som inte kommer från Sverige. Svenska musikakter definieras vi

som akter som har svenskt ursprung. Även om en svensk musikakt är internationellt känd, definierar vi den som en svensk musikakt.

1.3 Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur dagens musikkritik kommer till uttryck i svensk media, mer specifikt i skivrecensioner. Samt huruvida den geografiska närheten till musikakter kan påverka recensionens innehåll. Förhoppningen är att studien kan lägga grunden och bidra till vidare forskning inom det relativt outforskade ämnet musikjournalistik genom att belysa den moderna musikkritiken, kulturjournalistens roll och inflytande.

Följande frågeställningar kommer att undersökas för att få svar på detta:

- 1. Hur recenseras svenska musikakter i jämförelse med internationella musikakter?*
- 2. Hur kommer kritiken till uttryck?*
- 3. Speglar betygsättningen innehållet i den skrivna skivrecensionen?*

2. Tidigare forskning

I det här avsnittet återfinns forskning om kulturjournalistik, kulturkritik och kultur som profession, som tillsammans skapar ramen och blir en utgångspunkt för problemformuleringen i denna studie. Tidigare undersökningar och observationer av andra forskare inom ämnet sammanställs. Avslutningsvis ges en bakgrund över forskning specificerad på musikkritik i svensk dagspress som kan ses som utgångspunkt för denna studie att ta vid efter.

2.1 Kulturjournalistik

I *Handbok i journalistikforskning* (2019) beskrivs det hur kulturjournalistik länge varit ett understuderat område men som på senare år blivit ett eget forskningsfält. Kultur som forskningsområde innefattar inte bara litteratur, konst och musik utan även etik och politik. Kulturjournalistik uttrycker sig i många olika former där det kan handla om allt från objektiva nyheter om allmänna frågor och ämnen, men det finns även en subjektiv aspekt av kulturjournalistik som innefattar recensioner och krönikor som är mer nischade och mer personligt präglade av kulturjournalistens egna åsikter.

I artikeln *Abundance or crisis? Transformations in the media ecology of Swedish cultural journalism over four decades* (2019) skriver Roosvall, Widholm & Riegert att kulturjournalistiken präglas, liksom journalistiken generellt, av en ökad professionalisering och kommersialisering vilket påverkar utbudet till att bli mer nyhetsorienterat och till viss del även enformigt. Samtidigt har de subjektiva estetiska och samhällskritiska perspektiven som länge kännetecknat kulturjournalistiken levt kvar och lett till att kulturjournalistiken når ny publik tack vare de sociala mediernas genomslag i samhällsdebatten. Antalet recensioner minskade överlag mellan 1990-talet och 2000-talet både för populärkultur och finkultur. Ur ett internationellt perspektiv benämns kulturjournalistiken som "arts journalism", vilket inkluderar och strävar mer åt "finkultur", exempelvis konst och litteratur snarare än populärkultur och nöje. Idag koncentrerar kulturjournalistiken sig i allt mindre grad på så kallad "finkultur" (Roosvall, Widholm & Riegert, 2019). Det konstateras att i den befintliga forskningen kring kulturjournalistik kan två huvudsakliga fokus urskiljas: fokus på yrkesrollen och fokus på det som de yrkesverksamma producerar i form av innehåll. Vidare lyfter Roosvall, Widholm & Riegert (2019) att man allt oftare talar om kritikernas "död" och att kultur som begrepp har vidgats samtidigt som genrer har omformats. Digitaliseringen av kulturjournalistiken har lett till nya kommersiella intressen inom kulturbranschen. Detta har i sin tur bidragit till en demokratisering där allt fler bjuds in att ta del av utbudet och på vis bidragit till ett öppnare och mindre elitistiskt sammanhang.

I artikeln *Liquid Modern Journalism with a Difference: The changing professional ethos of cultural journalism* (2015) definierar Jaakola två paradigmer som organiserar aktörers värderingar, status och anställningsformer inom kulturjournalistiken: det estetiska respektive det journalistiska paradigmet. Det estetiska paradigmet kopplas till den värderande kritikern vars subjektivitet grundar sig på utbildning, expertis och autonomi medan det journalistiska paradigmet betecknar flera genrer, alltifrån korta notiser till djupgående intervjuer, där strävan istället är aktualitet och objektiv förmedling av händelser inom kultursfären. Jaakola (2015) beskriver kulturjournalistiken som en hybrid mellan det estetiska paradigmet, med kopplingar till det konstnärliga fältet, och det journalistiska fältet, med sina kopplingar till journalistiken i stort.

2.1.1 Kulturjournalistik i Norden

I rapporten *Cultural Journalism in the Nordic Countries* undersöker Kristensen och Riegert (2017) forskningsluckor i den samtida digitala kulturjournalistiken och hur det kan kopplas till det nordiska digitala samhället. Rapporten konstaterar att journalistikforskning huvudsakligen fokuserar på politik och journalistik som grundpelare för demokrati. När kulturjournalistik har studerats kritiserar den ofta som exempel på tabloidiseringen av journalistik eller av ett "ohälsosamt" ömsesidigt beroende mellan media och kulturindustrin. Akademiker och konstnärer, som ofta har varit ansvariga för recensioner, för essäer och debatt inom kulturjournalistik, har länge inte ansetts tillhöra professionella journalister. Forskare placerar dem istället i utkanten av det journalistiska yrket. Vidare visar rapporten att detta har förändrats genom en professionalisering, digitalisering och effektivisering av det vardagliga medieinnehållet. Antalet specialiserade kulturjournalister minskar samtidigt som antalet nyhetsjournalister ökar. Samtidigt har kulturjournalistiska kännetecken som kommentarer, "subjektiva" åsikter och tolkande nyheter ökat inom nyhetsjournalistiken, vilket har fått forskare alltmer intresserade av kulturjournalistik som journalistikform (Kristensen och Riegert, 2017).

2.1.2 Kulturjournalisters professionella egenskaper

I Kristensen och Riegert (2017) rapport jämförs bland annat kulturjournalister med andra typer av journalister. De konstaterar att kulturjournalister är välutbildade och vanligtvis frilans eller deltidsanställda. De har oftast andra jobb vid sidan om än bara journalistik, till skillnad från andra journalister. Kulturjournalister upplever vanligtvis även en större frihet i sitt journalistiska arbete när det gäller hur deras journalistiska berättande och tankar utformas. De är inte lika begränsade i sitt arbete som andra redaktioner kan vara. Dock är denna studie baserad på enskilda journalisters upplevelser av branschen och kan inte fungera som en faktisk generaliserande slutsats. I *Handbok i journalistikforskning* (2019) lyfts det även hur utestängning som fenomen är viktig inom professionsforskningen. Utestängning avser i det här fallet personer som inte har en faktiskt journalistutbildning, den formella kompetensen, för att

arbete professionellt med journalistik. Gunnar Nygren (2008) talar om journalistik som en "semi-profession" till vilken det finns flera ingångar. Inom kulturjournalistiken rekryteras till exempel ofta medarbetare med kulturell expertkompetens från områden utanför det journalistiska fältet. Kulturjournalistiken har alltså ett speciellt förhållande till professionaliseringen, men även till traditionella journalistiska ideal. Trots att kulturjournalistiken är under ständig förändring reproduceras och betonas fortfarande dess särdrag genom vad som beskrivits som "kulturell elitism" i relation till traditionell nyhetsjournalistik.

Roosvall, Widholm & Riegert (2019) förklarar att teorier om journalistyrkets deprofessionalisering har kommit att bli allt viktigare i samband med den snabba medieutvecklingen, framförallt för forskning inom kulturjournalistik. Det understryks att allt fler yrkesverksamma journalister har en journalistutbildning vilket kan tolkas som en ökad professionalisering men att det snarare deprofessionaliserar yrket från aspekten av ämnesmässiga specialistkompetenser. Exempelvis konstateras att medieföretag i allt högre grad premierar bred journalistisk kompetens. Specialreportrar ersätts av en journalist med allsidiga kunskaper kapabel att utföra allt fler arbetsuppgifter. Artikeln lyfter även att kulturjournalister inte har de traditionella nyhetsnormer som objektivitet, snabbhet och effektivitet som syn på sin yrkesroll. Genom att tolka konsten är snarare ambitionen att förmedla kunskap, väcka insikter om komplexa sammanhang istället för att relatera kulturen till samhället. Avslutningsvis beskrivs dagens kulturjournalistik som offentlig och inkluderande trots att personer med högre utbildning ofta ingår i "amatörskaran". De som producerar tillhör på många vis fortfarande den "kulturelitism" som kännetecknat de tidigare traditionella kritikerna.

2.1.3 Journalistkårens yrkesidentitet

I Jenny Wiiks doktorsavhandling *Journalism in transition* (2010) lyfts den stora betydelsen av den professionella identiteten och den sociala identiteten för journalisten och hur det påverkar journalisternas uppfattning om omvärlden. Individuella och organisatoriska egenskaper och kontexter har en stor påverkan på den journalistiska yrkesrollen. Utöver det har det sociala nätverket och de socioekonomiska förutsättningarna stor betydelse. Detta mynnar ut i den så kallade journalistiska yrkesidentiteten som betydligt påverkar det journalistiska innehållet (Wiik, 2010). Den professionella identiteten bland journalister är en sammansättning av föreställningar om yrkets natur, den kollektiva självbilden samt den roll som journalistiken bör spela i samhället. Denna identitet formar sig genom praktiska erfarenheter och yrkets sociala verklighet på olika nivåer. Journalistisk etik har utvecklats som ett internt skydd mot extern påverkan och de etiska reglerna fungerar som konkreta riktlinjer och en representation av önskad yrkespraktik. Undersökningen visar att ideal som

objektivitet och neutralitet dominerar den professionella identiteten bland svenska journalister (Wiik 2010).

2.2 Svensk kulturjournalistik

En annan undersökning som är betydelsefull för denna studie är "*Spelar det någon roll vart journalisterna bor*" skriven av Wiik (2015). Undersökningen utgår från siffror som visar att journalisters geografiska koncentration är centrerad till specifika områden vilket spelar en viktig roll i deras sociala representation och yrkesidentitet. Färre journalister återfinns i områden med lägre socioekonomisk klass. De söker sig istället till moderna och populära innerstadsområden, som till exempel Södermalm i Stockholm. Studien utgår från detta faktum och argumenterar för att det finns en betydande roll i var journalisterna bor. Förtroendet för journalister kan sjunka om deras verklighetsbild, sociala kontaktnät och syn på omvärlden börjar och slutar i en centrerad geografisk punkt. Wiik (2015) menar att journalister är en homogen grupp sett till utbildning, bakgrund, och politisk åskådning. För att komplettera denna studien används Bourdieus fältteori som pekar på att journalister innehar en form av socialt kapital där det ekonomiska kapitalet inte har lika stor betydelse för journalister. Däremot har symbolvärden som akademisk framgång fått mer betydelse på senare tid. Wiiks (2015) studie är relevant att ha som utgångspunkt då idéer som klasstillhörighet, journalistisk identitet samt journalister som en homogen grupp analyseras och bidrar till en fördjupad, kvalitativ förståelse specificerad för den journalistiska yrkesprofilen.

2.3 Kulturkritik i media

I artikeln *From Ivory Tower to Cross-Media Personas* (2015) undersöker Nørgaard Kristensen och From den heterogena kulturkritiken i media. Syftet med studien är framförallt att ge en överblick över kulturkritikers auktoritet och legitimitet som blir alltmer likriktad i den samtida mediekulturen och mer specifikt inom just kulturjournalistiken. Artikeln understryker att förhoppningen av studien är att den ska användas för att testas och operationaliseras i framtida empirisk forskning. En återkommande fråga inom forskningen och samhällsdebatten är vem som kvalificerar sig som kulturkritiker eller opinionsbildare i det offentliga fältet. Nørgaard Kristensen och From (2015) argumenterar för att alla inte är eller kan vara kritiker då få människor har den sällsynta kombinationen av egenskaper som gör en journalist till en bra kritiker. Tidningar, tidskrifter, radio och tv tilldelar rollen som kulturkritiker till en mängd olika intellektuella, experter, mediaproffs och kändisar från den kulturella scenen. Samtidens kulturkritik och kulturdebatt utmanar och kompletterar på så sätt den agendasättande funktionen hos tidningars kultursidor, som sedan länge utgjort ett institutionaliserat ramverk för kritisk diskussion om konst och kultur. Kulturkritik på så vis

snarare som en viktig påverkande faktor av offentlig kulturell smak och konsumtion (Nørgaard Kristensen och From, 2015).

2.3.1 Fyra typer av kritiker

Den ovannämnda artikeln tillhandahåller även en analytisk modell av kritiker, som Nørgaard Kristensen och From (2015) menar ger en överblick över hur de inflytelserika kritiska rösterna i den samtida kulturdebatten i medier tenderar att se ut. Kulturkritiker stereotypiseras och kategoriseras i fyra idealtyper: *den intellektuella*, *den professionella*, *den medieproducerande* och *den vardagliga amatörexperten*. Den intellektuella kulturkritikern, har sin legitimitet genom sin socioekonomiska bakgrund och uppväxt samt vanligtvis utbildning, ett institutionaliserat kulturellt kapital. Den professionella kulturkritikern kan identifiera sig med den intellektuella men har sin auktoritet i sin profession och därmed medielogiken. Den medieproducerande kritikern har sin auktoritet genom sina egna praktiska erfarenheter, att den själv producerar och arbetar inom kulturbranschen med sina professionella kompetenser och personliga kontakter. Avslutningsvis finns det den vardagliga amatörexperten som erbjuder subjektiva åsikter och representerar erfarenhetsbaserad kulturell smak och lekmansauktoritet. Nørgaard Kristensen och From (2015) förklarar att dessa fyra typer av kritiker samexisterar i en ständigt rivaliserande bransch mellan objektiva och subjektiva utvärderingar, mediaprofessionella och icke-professionella kulturella konkurrerar i samma genre. Nørgaard Kristensens och Froms studie kan därför vara av relevans för denna studie då, om idealtyperna återfinns i musikrecensionerna, den kan ge en inblick i bakomliggande orsaker för hur musikkritiken kommer till uttryck.

2.4 Musikkritik i pressen

I doktorsavhandlingen *Ett tongivande förnuft* (2001) studerar Widestedt den svenska musikkritiken genom historien. Det är den enda existerande studie som just begränsar sig till att analysera svensk musikkritik ur ett journalistiskt perspektiv. Studien behandlar huvudsakligen dagspressens musikkritik som ett system av maktrelationer mellan kritiken, konsertpubliken, musiken och tidningsläsarna. Widestedt (2001) menar att musik som ett kunskapsobjekt kritiserar genom att kunskap kontrolleras och bestäms utifrån färdiga definitioner och normer. Förr karakteriserades musikkritik av den tidens sociala och kulturella sammanhang där värderingen av estetisk framställning och politisk bakgrund var ett huvudsakligt fokus. Studiens resultat visar tydligt att samhället nämns i nästan nio av tio musikartiklar och att recensionerna sätter musiken i en social kontext. I slutet av 1900-talet ersattes den kritiska analysen av en mer spontan, personligt präglad stil där känslor och journalistens subjektiva intryck och åsikter istället utgjorde musikkritiken. Journalistikens musikbeskrivningar, menar Widestedt (2001), är inte bara oskyldiga beskrivningar utan snarare ett försök att indirekt och direkt kontrollera musiken. Detta sker inte bara på institutionell nivå utan även med syfte att erhålla en kontroll över musiken som

kunskapsobjekt. Musikkritiker utmärker sig med direkta personliga upplevelser och kännetecknas därmed av individuella värderingar, förutsatt att dessa inte hotar diskursens kontroll över musiken. Denna individualitet begränsas av den personliga uttrycksfriheten: musikkritikern objektifierar sin upplevelse för att distanserat kunna analysera och reflektera över musiken utan att uttrycka några känslor inför den. Den musikkritiska verksamheten kan därmed betraktas som en strävan efter kontroll, dels över människors kunskap och tankar över musik genom att ex. legitimera vissa estetiska värderingar och ignorera andra, dels över beteende i mötet med musiken genom att framhålla det distanserade lyssnandet som ideal och dels över musiken själv, genom att utlägga och förklara musiken för läsarna.

Widestedt (2001) definierar musikkritik som en beskrivning av själva händelsen som inramar en tolkning eller analys av musiken med värderingar av framförandet och lyssnandet. Studien lyfter även fram att eftersom musikkritik ska innehålla både ett objektivt beskrivande och ett subjektivt tolkande så kan en viss objektivitetsproblematik uppstå. Kunskapen om musik ligger till grund för människors beteende i umgänget med musiken, vilket i förlängningen innebär att institutionerna påverkar den sociala verkligheten. Värderingar av huruvida musikverket är bra eller dåligt är centralt för musikkritiken och utgör själva recensionen både ur läsar- och kritikerperspektiv. Musikaliska värdeomdömen kan kopplas till den egna subjektiva upplevelsen, till publikens reaktion av musikupplevelsen, till rådande värderingar bland musikkritiker och andra specialiserade grupper, till "den goda smaken" eller till ingenting alls - alla kan göra samma anspråk på att sanningsenligt beskriva musiken. Musikkritiken som genre kan utformas genom fyra centrala diskursteman: musiken som estetiskt objekt, musiken ur ett socialt perspektiv som kan betraktas som fenomen, publiken genom den kollektiva musikupplevelsen samt de självupplevda känslorna. I denna kandidatuppsats är det journalistens självupplevda känslor som är det huvudsakliga fokuset, då det är vad en musikrecension helt och hållet baseras på.

Även om den valda forskningslitteraturen sträcker sig över två decennier och huvudsakligen fokuseras på kulturjournalistiken i allmänhet, finns det stor relevans i att ta del av och knyta an till dess grundprinciper som kan tillämpas inom ett mer avgränsat område, i detta fall till musikjournalistik. Emellertid återfinns inte de empiriska frågorna som ska behandlas i denna studie i den utsträckning som önskat, men det är fortfarande ett betydande teoretiskt bidrag som kan ge avstamp till att tolka och analysera studiens resultat och analys.

3. Teoretiskt ramverk

De teorier som centreras i undersökningen är Bourdieus fältteori, Floridas teori om den kreativa klassen samt teoretiska aspekter gällande objektivitet, framing och kommersialisering. Dessa teorier fungerar som verktyg för att identifiera och analysera potentiella problem, konflikter och konsekvenser som kan uppstå när kulturjournalistik ställs inför påverkan från olika krafter. Mer specifikt bidrar teorierna till en inblick i de val och samspel som existerar mellan medier och individer, genom handlingar och genom större sociala och strukturella nätverk. Det är i grund och botten journalisterna som skriver musikrecensioner och på så vis påverkar hur musikkritiken formas och uttrycks. Genom att förstå individerna bakom musikkritiken kan en djupare förståelse skapas för relationen och sambandet mellan det journalistiska innehållet och individerna som producerar det. Dessa teorier utgör därför grunden för denna studie och har sammanställts som underlag tillsammans med tidigare forskning för att återkoppla till, samt utveckla, det analytiska ramverket för studieresultatet.

3.1 Pierre Bourdieus begrepp

Sociologen och medieteorikern Pierre Bourdieus teoretiska perspektiv används återkommande och tillämpas väl på studier inom journalistik- och medieforskning. Bourdieus teori bidrar till att få en djupare förståelse för relationen och sambandet mellan journalistik, media och samhället. Nyckelbegreppen i sammanhanget är *fältteori*, *habitus* och *symboliskt kapital*.

3.1.1 Fältteori

Pierre Bourdieu (1993) framtog en fältteori för att förklara en social verklighet. Teorin redogör för "fält" bestående av organisationer, institutioner och sociala roller där grupper eller individer agerar och uttrycker sig inom. Dessa fält, indelade i ekonomiska, politiska och kulturella kategorier, analyseras för de relationer och konkurrenssituationer som de präglas av. Här uppstår det sociala rummet och skapar en sfär där specifika ideal, värderingar och spelregler råder. Begreppet doxa, enligt Bourdieu, representerar de gemensamma idealen, attityderna och värderingarna inom dessa fält och blir mest synliga i områden med stark akademisk tradition eller välstrukturerad organisation. Begreppet habitus är ytterligare ett begrepp värt att lyfta då den utgör de invanda beteenden och värderingarna som formas genom utbildning och miljö och styr individens sätt att agera och uppfatta olika situationer (Bourdieu, 1993). Detta påverkar i sin tur även de olika fälten och individerna i det sociala rummet. Bourdieu betonar att individers handlingar och strategier formas av olika habitus, och det är genom att förstå dessa begrepp som man kan undersöka och förstå olika sociala strategier och sociala verkligheter. Individer positionerar sig genom habitus inom olika fält,

och ett fälts specifika smak formas genom motsättning till andra fält och deras smak. Fältbegreppet blir tydligt i sammanhanget som det musikaliska fältet, där aktörer strider om gemensamma resurser och debatterar vad som anses vara "bra" eller "dålig" musik. Bourdieu menar på att dessa fält behöver vara medvetna om och förhålla sig till varandra för att gynnas och utvecklas, vilket blir särskilt uppenbart när det finns överlappning mellan dem, och kan komplicera det journalistiska objektivitetsidealet (Bourdieu, 1993). Slutligen introduceras begreppet "strategi," som syftar till att beskriva hur olika fält försöker förändra och förbättra sin position och därigenom även sin status, detta sker oftast omedvetet.

Bourdieus fältteori ger en fascinerande inblick i dynamiken inom olika samhällsområden. Inom politiska, ekonomiska och kulturella fält blir det som en karta över ständiga maktstrider och konkurrensrelationer. Det handlar inte bara om vad som produceras, distribueras och värderas, utan också om hur aktörer mobiliserar olika former av kapital för att stärka sin position. Inom det journalistiska fältet blir detta tydligt genom olika ansatser till kapital; ekonomiskt kapital tar form av reklamintäkter, upplagor och ägande, medan kulturellt kapital manifesterar sig genom journalistpriser, kvalitetsreportage och djupgående grävande journalistik (Bourdieu, 1993). Det hela är ett spel där aktörer försöker maximera sina tillgångar för att vinna en ständig kamp om inflytande och erkännande, en kamp där de olika formerna av kapital vävs samman och påverkar varandra. Ekonomiskt och kulturellt kapital samspelar på olika sätt inom varje fält. I journalistiken är det en balansgång mellan att dra in reklamintäkter och samtidigt producera kvalitetsjournalistik som genererar det kulturella kapitalet. Som aktör innebär det att navigera inom komplexa nätverk av relationer och påverkan där det ständigt krävs förhandlingar för komplexa samspel. Bourdieus fältteori ger oss verktyg för avkodning av dessa samspel, förståelse för de underliggande krafterna som styr olika samhällsområden där handling och beslut formar det sociokulturella fältets landskap.

Enligt Bourdieu (1993) kan ett område karakteriseras som antingen mer eller mindre beroende (heteronomt) eller oberoende (autonomt) av överordnade ekonomiska eller kulturella produktionsområden. Mediearbetet, särskilt på nybörjarnivå, kan vara en utmanande terräng att navigera inom med låg lön och osäker framtid. I detta sammanhang positionerar sig journalistiken som ett "delfält" inom kulturproduktion med en beroendeställning gentemot det ekonomiska området. Samtidigt finns specialistjournalister, som kultur- eller vetenskapsjournalister, som är mer autonoma eftersom de besitter högre kulturellt kapital med sina roller som förmedlare eller grindvakter mellan kulturarbetare och publik (Bourdieu, 1993). Men detta är inte utan konsekvenser då deras funktion är att göra kultur tillgänglig samtidigt som de själva påverkas av kraven och villkoren inom journalistikens ekonomiska och politiska sfärer. Enligt Bourdieu (1993) är sociala dynamiker inte bara begränsade till synliga aspekter som kön eller etnicitet; de sträcker sig till hela vår

normaliserade orientering till världen. Skolan man går i, idrottsintressen, kulturen man omger sig av – allt bidrar till att upprätthålla och befästa en individs plats i samhället.

3.1.2 Symboliska kapital

Begreppet symboliska kapital används för att inte bara beskriva vad olika individer och fält representerar, utan också för att belysa vad de inte representerar. Det symboliska kapitalet belyser hur vissa människor eller institutioner, utbildningar och titlar, konstverk eller vetenskapliga arbeten erhåller tilltro, aktning och erkännande som hedervärda och överlägsna. Bourdieu (1993) delar upp symboliskt kapital i tre underkategorier: *ekonomiskt kapital*, *socialt kapital* och *kulturellt kapital*. Dessa ger en nyanserad bild och förståelse av hur olika former av kapital påverkar samhället och individer.

- *Ekonomiskt kapital*

Innefattar materiella tillgångar som direkt eller indirekt kan översättas till pengar. Det inkluderar också kunskap om ekonomins spelregler och dess specifika dynamik.

- *Socialt kapital*

Innefattar kapital i form av släktskap, medlemskap, nätverk och sociala kontakter. Det betonar hur sociala relationer och sammanhang påverkar en individs ställning och möjligheter.

- *Kulturellt kapital*

Innefattar den förtrogenhet som ett visst sammanhang har med "finkultur" och det "kultiverade" språket. Det utgörs av erfarenheter, kunskaper och tankesätt och blir betydelsefullt när det tillkännages och erkänns i samhället.

3.2 Den kreativa klassen

Konceptet av den kreativa klassen grundades av Florida (2006) och innebär den betydelse kreativa individer har för en regional tillväxt och hävdar att dessa individer medvetet väljer att bosätta sig på platser präglade av mångfald, tolerans och öppenhet för nya idéer. Enligt Florida utgör den kreativa klassen en räddning för den västerländska ekonomin och menar att deterministiskt attrahera denna grupp leder till ekonomisk utveckling. Vidare belyser Florida (2006) att det är stadens ledare som har ansvaret att säkerställa att dessa kreativa individer känner sig välkomna och att staden uppfattas som inbjudande. Den idealtypiska beskrivningen av den kreativa klassen inkluderar fem dimensioner: urbanitet, individfokus, idéburen spetskompetens, nätverkande (inom slutna grupper) samt konsumerande. Den kreativa klassens urbanitet syns i deras intressen och krav på platser, vilka bör erbjuda ett rikt

kulturellt utbud med en mångfald av invånare samt arbets- och boendemöjligheter. Städer är de moderna samhällenas motorer och bör locka den kreativa klassen (Florida, 2006). Individerna står i centrum för den kreativa klassen där självförverkligande är av högsta vikt. Platsen och miljön blir redskap för att uppnå detta självförverkligande och den plats som erbjuder bästa möjligheterna attraherar den kreativa individen. Trots att den kreativa klassen är rik på humankapital, det vill säga kunskap, färdigheter, erfarenheter och kompetens, visar den mindre intresse för det sociala kapitalet. Detta återspeglas i de typer av kontakter och förhållanden som dominerar inom gruppen där nätverkande och ytliga kontakter främjas, särskilt med likasinnade kreativa individer, vilket resulterar i att den kreativa klassen rör sig inom slutna grupper (Florida, 2006).

3.3 Objektivitet

Objektiviteten betraktas som något eftersträvansvärt och närvarande som ett mål inom journalistiken. I kapitlet "Journalistiken, objektiviteten och partiskheten" från boken *"Handbok i journalistikforskning"* (2019) diskuterar kapitelförfattaren Bengt Johansson journalistisk objektivitet som ett komplext ideal. Objektivitet har som ideal att vara så saklig och opartisk i ett förhållningssätt som möjligt. I och med att musikrecensioner grundas på ett subjektivt tyckande uppstår en svår balansgång till att samtidigt upprätthålla den journalistiska objektiviteten. Johansson (2019) framhåller begreppet "verklighetsbeskrivning", vilket påverkar hur nyhetsrapporteringen uppfattas. Han ifrågasätter även sambandet mellan objektivitetsidealet och tron på objektivitet i nyhetsrapporteringen. Johansson (2019) betonar att olika människors syn på "den riktiga världen" varierar beroende på faktorer som etnicitet, kultur och religion. Vidare framhäver han att journalister bör sträva efter att rapportera om en verklighet som majoriteten av läsarna upplever, för att göra nyhetsrapporteringen relevant för så många som möjligt. Han påpekar dock för risken att resursstarka grupper kan dominera narrativet genom sin sociala och ekonomiska makt och därmed marginalisera resurssvaga grupper. Johansson (2019) lyfter även att journalistisk objektivitet, baserad på majoritetens verklighetsbild, inte är en entydig strategi då den sociala verkligheten är mycket mer komplex än så. Eftersom alla verklighetsbilder bygger på olika ideologier, leder det till tron att nyhetsrapportering som objektiv spegling blir indirekt styrd av verkligheten.

Johansson (2019) argumenterar för att journalistiska ideal bör omfatta information om olika synpunkter och att det inte nödvändigtvis strider mot objektiviteten. Han tillägger att journalistiken, trots sin strävan efter objektivitet, påverkas av behovet att vara engagerande för att locka läsare och att ökad konkurrens mellan nyhetsmedier kan leda till mer sensationell rapportering för att generera klick. Vidare konstaterar Johansson (2019) att dagens medielandskap har förändrats och att begreppet journalistisk objektivitet behöver omvärderas. En annan aspekt som tas upp är frågan om journalister bör visa sina åsikter

tydligare, särskilt bland yngre läsare som önskar att medier och journalister tar ställning i samhällsfrågor. Det diskuteras hur detta påverkar journalistens varumärke och om det kan leda till ökad vinklad nyhetsrapportering. Johansson (2019) listar tre delkrav från Jörgen Westerståhls objektivitetsmodell, vilka handlar om sanning, relevans och neutral presentation. Johansson (2019) ifrågasätter dock neutralitetskravet och dess roll för objektiviteten; det är uppenbart att vissa situationer kräver ställningstagande och att kraven på journalister ibland är motstridiga. Sammanfattningsvis utmanar han idén om journalistisk objektivitet och utforskar dess komplexitet i förhållande till olika perspektiv på verkligheten och journalistiska ideal.

3.4 Framing som teori

Vad ryms egentligen inom en musikrecension? Vad lyfts fram i texten? Musikrecensioner presenterar ett innehåll för mottagaren och beroende på hur detta innehåll är utformat kommer läsaren att tolka och ta till sig informationen på olika sätt. Det finns därför en stor relevans i att tillämpa framingteorin, för att förstå vad som lyfts i en recension men även varför det lyfts. Begreppet framing, förknippad med att sätta agendan, handlar om kärnan av aktuella frågor snarare än en specifik ämnesinriktning. Denna teori har utvidgats till att inkludera organisationer, vilket gör framing till ett centralt ämne med betydande påverkan. Goffmans (1974) framingteori har som grundidé att organisationer som tidningar och olika mediebolag riktar uppmärksamheten mot specifika händelser och sedan placerar dem inom en ram där de ges en mening och kontext. I huvudsak föreslår framingteorin att presentationen av information för publiken, kallad "ramen", påverkar människors beslut om hur de ska bearbeta den informationen. Ramar fungerar som abstraktioner som organiserar och strukturerar budskapets betydelse (Goffman, 1974).

Den vanligaste användningen av framing tillämpas inom nyheter och media, där de påverkar publikens uppfattning av informationen. Detta kan tolkas som en form av agendabestämning, där media inte bara styr vad publiken ska tänka på utan också hur de ska tänka kring frågan. Framingteorin argumenterar för hur människor tolkar händelser i sin omvärld genom sina primära ramverk. Dessa primära ramverk betraktas som självklara för användaren och är oberoende av andra ramverk. Goffman (1974) identifierar två distinkta typer av primära ramar: naturliga och sociala. Naturliga ramar ser händelser som fysiska händelser utan sociala orsaker, medan sociala ramar betraktar händelser som socialt drivna på grund av människors nycker, mål och manipulationer. Sociala ramar bygger på de naturliga ramarna och spelar en avgörande roll i tolkningen, bearbetningen och kommunikationen av data. Goffmans (1974) grundläggande antagande är att individer dagligen använder dessa ramverk, medvetet eller omedvetet.

3.5 Kommersialisering

Kommersialisering inom journalistiken och medierna är i direkt korrelation till mediekoncernernas strävan efter vinst och kan leda till att tidningar prioriterar säljbara kändisnyheter, sport och underhållning framför mer seriösa nyheter som innehåller granskning och debatt. Finansiering och kommersialisering kan ha en betydande påverkan på tidningarnas innehåll, det är därför av stor relevans att ha en förståelse för detta vid en innehållsanalys. Begreppet associeras med förändringar i mediernas innehåll och speglar relationen mellan samhällsinriktad information och underhållning, vilket kan kopplas till dagordningsteorin och dess påverkan. Berglez & Olausson (2009) betonar i "*Mediesamhället: Centrala begrepp*" att termerna "kommersiell" och "kommersialisering" är förknippade med varuproduktion och utbyte inom en kapitalistisk marknadsekonomi. Medieföretagen strävar efter ökad lönsamhet och vinster för sina ägare, vilket kan leda till att publicistiska och politiska frågor hamnar i skuggan. Berglez & Olausson (2009) identifierar sju faktorer som gör informationen kommersiell. För det första betraktas informationen som en vara, producerad av mediekoncerner med målet att öka ägarnas inkomster. För det andra drivs aktörerna av vinstmaximerande syften, där även huvudpersonen i en artikel blir en produkt för att generera publicitet och ekonomiskt värde. Den tredje faktorn är att artikeln baseras på lönearbete, som när en artist får betalt för en intervju. Den fjärde faktorn innebär att medier imiterar varandra av rädsla för att missa något, till exempel när en nyhet baseras på uttalanden från ett radioprogram. Händelsens pseudokaraktär, som är den femte faktorn, innebär att verkligheten anses otillräckligt intressant, och medier och offentliga personer skapar händelser för att sälja och få publicitet. Den sjätte faktorn är att medieprodukten utformas och presenteras på ett säljande sätt, ofta fokuserat på det privata hos offentliga personer. Den sjunde och sista faktorn är visuell attraktion, där bilder, sponsrade av kläd-, makeup- och skönhetsföretag, ökar det kommersiella värdet.

Kommersialiseringen påverkar de olika mediesystemen och därmed även dagens journalistik genom att föra nyheter och tidningar från en tidigare politisk värld till den samtida och ständigt konkurrerande affärsvärlden. Journalistiken förlorar därmed sin sociala funktion när journalisternas huvudmål blir att producera information och underhållning för individuella konsumenter istället för att sprida idéer och information om den sociala verkligheten. Avslutningsvis blir kommersialiseringen i samhället synonymt med ett tillstånd där nästan allt kan bli ett föremål för ekonomiska utbyten och bidra till det kommersialiserade samhället (Berglez & Olausson, 2009).

3.6 Applicering av teorin

Bourdieus fältteori och Floridas teori om den kreativa klassen kan sammankopplas framförallt till analysen av samspelet mellan journalisterna som skriver musikrecensioner och hur musikrecensionerna utformas. De två teorierna kan appliceras på journalisten som

förväntas hålla sig till sin professionella roll i sitt subjektiva tyckande. Både normer, trender och ojämlikheter recensenterna emellan analyseras ur detta perspektiv. Teorier om objektivitet, framing och kommersialisering används huvudsakligen för att kunna tolka och analysera återberättandet av musiken samt den konkreta betygsättningen i skivrecensioner. Men även för att undersöka den potentiella skillnaden i tonalitet och skribentens val av skrivstil när det kommer till att recensera de olika musikakterna. De ovannämnda teorierna kommer att appliceras på det insamlade empiriska materialet för att kunna tolka och analysera musikkritiken samt undersöka dess uppbyggnad och eventuellt bakomliggande orsaker.

4. Metod

I detta kapitel presenteras studiens metod, en kvalitativ innehållsanalys, samt beskrivs tillvägagångssättet för att nå fram till studiens resultat. Det redogörs även för vilka angreppssätt som kommer att tillämpas samt motiveras och diskuteras val och urval av material.

4.1 Kvalitativ metod

Denna studie kommer att utgå ifrån en kvalitativ metod då tolkningen av skivrecensioners innehåll är det huvudsakliga fokuset. Musikrecensionens utformning har en stor påverkan på hur läsaren tar till sig åsikter och subjektivt tyckande, de enskilda recensionerna och skribenternas motiv är således det huvudsakliga fokuset. Men det är viktigt att poängtera, och ha i åtanke, att recensionerna är publicerade i olika tidningar, därmed ses även skribenterna som en representant och del i hur de olika tidningsredaktionerna väljer att recensera musik. Genom att ställa frågor om recensionens innehåll kan man på så vis se tendenser i hur musikkritiken kommer till uttryck. Den kvalitativa textanalysen möjliggör att kunna se helheten i en text och mer ingående summan av textens olika delar (Esaiasson m.fl., 2017). Metoden innehållsanalys har framing som utgångspunkt där man utgår ifrån att allting kan tolkas och redovisas utifrån olika samhällsfenomen och social verklighet. Hur någon väljer att beskriva och rama in ett samhällsfenomen har en stor påverkan på hur läsaren tolkar och tar till sig textens innehåll (Esaiasson m.fl., 2017). En kvalitativ innehållsanalys bidrar även till att synliggöra fenomen och upptäcka olika tendenser i texter. Den kvalitativa innehållsanalysen skiljer sig från den kvantitativa genom att man istället för att kvantifiera och räkna enheter, ser till texten som en summa av flera delar med underliggande ideologier och motiv som påverkar texten som helhet. Målet med den kvalitativa innehållsanalysen är att avtäckta dessa ideologier och motiv som kan gömma sig i den skrivna texten och som inte upptäcks vid första anblick utan först när det ses i ett större sammanhang. Genom en kvalitativ metod skapas underlag i forskningen som möjliggör och ger upphov till förståelse och ny kunskap, snarare än att konstatera eller fastställa konkreta "sanningar".

4.1.1 Metoddiskussion

För att kunna besvara studiens frågeställningar och utföra den kvalitativa innehållsanalysen används hermeneutiken, det vill säga läran om förståelse, som utgångspunkt. I analyserna av skivrecensionerna kommer ett induktivt förhållningssätt att användas vilket innebär att studiens utgångspunkt är enskilda fall av recensioner som därefter kan bli en grund för att ta fram generella "fenomen", regler och trender (Esaiasson m.fl., 2017). Det induktiva förhållningssättet lämpas sig bäst för denna studien då syftet är att tolka, sammanställa och dra slutsatser. Viktigt är att poängtera riskerna med ett induktivt förhållningssätt då man utgår

ifrån enskilda fall och därmed inte kan få ett generaliserbart resultat. Att motivera resultatet med en bra grund genom god redogörelse, transparens och konkret argumentation med befogade slutsatser är grundläggande för studiens reliabilitet (Esaiasson m.fl., 2017). Den centrala delen för en kvalitativ innehållsanalys är att det som förs fram, samt dess betydelse, är det som står i fokus.

Denna undersökning hade kunnat utföras med en kvantitativ metod där man hade kvantifierat antalet värdeord och andra faktorer som kommer till uttryck i skivrecensionerna. Detta hade även tillåtit att antalet analysenheter hade ökat då ett större antal artiklar hade undersökts, vilket hade bidragit till ett mer generaliserbart resultat än med en kvalitativ metod. Men studiens validitet och resultatets generaliserbarhet har däremot andra fördelaktiga egenskaper även om detta skulle kunna ses som ett "stickprov" då det inte går att fastställa att det är representativt för populationen eller kan dra några generella slutsatser eftersom studien genomfördes under en begränsad period. Däremot ger en kvalitativ innehållsanalys möjlighet för en djupare och mer nyanserad förståelse och analys av resultat än vid en kvantitativ metod. Det finns en överhängande risk med att kvantifiera textanalys, mer specifikt texter med subjektivt tyckande som recensioner är. Ofta använder skribenterna sig av ironi, sarkastiska uttryck och personliga referenser som kräver att läsaren tolkar betydelsen. Det finns därför en risk för misstolkning och att kontext förloras vid en kvantitativ innehållsanalys.

En annan analysform för denna studie hade kunnat vara en kritisk diskursanalys där det huvudsakliga fokuset är att identifiera bakomliggande orsaker och den sociala verklighet som kan påverka hur texten i fråga tillkommit (Esaiasson m.fl., 2017). Utgångspunkten i en sådan analys är att allt textmaterial är en produkt av en social eller samhällslig struktur som avspeglas i den skrivna texten. För att analysera detta söker sig forskaren efter en djupare förståelse för kontext och sammanhang, vilket hade kompletterat denna studie väl men som är svårt att utföra i praktiken då det inte finns några faktiska belägg för det utifrån studieresultatet. Det riskerar att bli väldigt spekulativt där forskaren läser in mycket av den sociala verkligheten utan faktiska belägg i studiens resultat. Ett sådant tillvägagångssätt hade bättre tillämpats vid en kvalitativ samtalsintervju som metod där man intervjuat de yrkesverksamma journalisterna för att på så vis få en djupare förståelse och kontext av fenomenet. I denna studie är det huvudsakliga fokuset på hur man recenserar musik i dagens media, tonaliteten gentemot internationella respektive svenska musikakter. Därför valdes en kvalitativ innehållsanalys som den bästa metoden att tillämpa.

4.2 Tillvägagångssätt

Lika många skivrecensioner från Aftonbladet, Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter och GAFFA har i denna studie undersökts och analyserats på respektive tidnings hemsida, under

kategorin musikrecensioner. I denna studie inhämtades materialet från den tjugonde november 2023 till och med den fjärde december 2023. Vi började med att läsa och analysera den senast publicerade skivrecensionen. Därefter gick vi stegvis bakåt i publiceringsflödet och upprepade processen tills totalt 25 skivrecensioner från vardera tidning lästs och analyserats. Ingen hänsyn har tagits till att fokusera på specifika genrer utan allt material som undersökts har haft etiketten "skivrecension". Att analysera lika många recensioner per tidning var ett medvetet val för att ge en så rättvis fördelning som möjligt och därmed minimera risken för ett missvisande resultat om exempelvis en tidnings musikrecensioner studerades närmare än de andra.

Materialet har analyserats utifrån den konkreta betygssättningen som jämförts och studerats, men även det skrivna innehållet i skivrecensionen: den positiva/negativa/neutrala tonaliteten. Utöver det har värdeord, begrepp, citat samt det generella intrycket av varje recension diskuterats och sammanfattats. För en djupare förståelse av texterna lästes respektive recension igenom, först snabbt och översiktligt, därefter mer noggrant med hjälp av metodologiska såväl som teoretiska verktyg. För att analysera normer, trender och ojämlikheter i recensionerna tillämpades en teoretisk utgångspunkt inom objektivitet, framing och kommersialisering. Följande frågor ställdes om materialet: Vilka positiva kommentarer lyfts? Vilka negativa kommentarer lyfts? Vad är den generella tonaliteten i recensionen? Vilket betyg fick musikakten? Hur mycket fokus läggs på den faktiska musiken? Hur mycket av recensionen är rent informativt innehåll? Studiens resultat kopplades och jämfördes därefter till Bourdieus fältteori och Floridas teori om den kreativa klassen. Detta blev utgångspunkten för att analysera och motivera studiens slutsatser med fokus på samspelet mellan musikrecensionernas innehåll och utformning.

Efter noga övervägande och diskuterande kom vi fram till att inte dela upp materialet sinsemellan utan analysera skivrecensionerna gemensamt. Detta möjliggjorde en diskussion av varje enskild recension, en avstämning för likheter och skillnader som uppmärksammades, samt en genomgång av de fall där exempelvis ironi och sarkasm krävde djupare tolkning. Vid en innehållsanalys är det viktigt att identifiera och diskutera alla element i materialet för att minimera en entydig tolkning och att se såväl delarna som helheten, vilket konsekvent varit vår strävan. Innan undersökningen behövdes definitionen av närhet bestämmas med hänsyn till den skrivande journalisten och musikakten i fråga. Vi valde att utgå ifrån, som tidigare definierats, huruvida musikakten var svensk eller internationell. Vi valde att inte dela in det ytterligare ifrån vilket specifikt land och stad journalisten respektive musikakten kommer ifrån. Detta då vi efter mycket övervägande landade i att det inte är relevant för studien eftersom många flyttar eller inte bor i de städerna de ursprungligen kommer ifrån, och kan därmed ge missvisande resultat. Det kan även vara så att närheten i sig inte har så stor betydelse. Det huvudsakliga fokuset är just hur musikkritiken kommer till uttryck gentemot

svenska respektive internationella musikakter och då är inte de enskilda journalisternas eller artisternas fysiska bosättning det centrala.

4.3 Urval av material

I en kvalitativ undersökning gäller det att göra ett urval för ett ändamålsenligt material. Urvalet påverkas av studiens syfte och frågeställningar samt den representation man vill att det ska representera (Esaiasson m.fl., 2017). Man brukar även tala om de begränsningar som finns sett till urvalet av material. I detta fall begränsas studiens urval av tidsbrist och resursbrist. Tidningarnas publiceringsfrekvens av skivrecensioner sträckte sig olika långt bak i tiden. I detta fall kunde 25 skivrecensioner i publiceringsflödet, sträcka sig alltifrån en månad till över ett år tillbaka i tiden. Tidsaspekten blev på så vis en avgörande faktor för materialanalysen, så många artiklar som möjligt analyserades tills tillräckligt mycket material framtagits för att kunna analysera och dra slutsatser utifrån. Det är viktigt att påpeka att beroende på när inhämtning av materialet sker samt när materialet är publicerat, kan det komma att påverka resultatet. Typen av skivrecensioner kan skilja mellan olika perioder då olika musikakter recenseras under olika veckor och beroende på när ny musik släpps. Denna studie gör inget anspråk på generaliserbarhet utan det huvudsakliga fokuset är att få en inblick i hur musikkritik kan komma till uttryck. För att detta ska vara möjligt måste en begränsad tid väljas och i denna studie genomfördes analysen från den tjugonde november 2023 till och med den fjärde december 2023. Då studien planerades och utfördes utifrån fasta tidsramar för arbetet blev forskningsmaterialet därmed anpassat till detta och inte lika omfattande som om man hade haft en större tidsram att förhålla sig till. Därför har urvalet av material till denna studie motiverats med förhoppningen att kunna uppnå tillräckligt stor bredd och variation för att kunna ge en så rättvis bild av den sociala verkligheten som möjligt.

Vi har valt att avgränsa oss till att analysera musikkritik i kvällstidningen Aftonbladet, dagstidningarna Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter samt musiktidningen GAFFA. Det är intressant och relevant att jämföra hur kritiken kommer till uttryck och huruvida det kan skilja sig åt mellan de olika tidningarna. Det ger även en bättre bild av verkligheten än om bara en tidning analyserats. Valet av dessa tidningar baseras på att de är etablerade och välkända, de publicerar regelbundet en stor mängd skivrecensioner och har alla ett konkret betygssystem som gör det lättare att analysera och dra konkreta slutsatser ifrån. För att stärka studiens validitet hade fler tidningar kunnat analyseras men studien fokuserar på den kvalitativa innehållsanalysen och urvalet är därför fortfarande relevant för att kunna ge en inblick i hur musikkritik kan komma till uttryck. Denna studien gör inga anspråk på generaliserbara resultat på all musikkritik i svensk media. För att kunna tillämpa studiens resultat på all svensk musikkritik krävs fler studier under längre tidsramar och med ytterligare

infallsvinklar för att göra resultatet mer representativt och därigenom öka generaliserbarheten.

4.3.1 Aftonbladet

Aftonbladet är en kvälls- och sedan 1994 även en nättidning som finns på webbplatsen www.aftonbladet.se. Aftonbladet grundades 1830 av Lars Johan Hierta och tidningens ledarsida har den politiska beteckningen ”oberoende socialdemokratisk” (Aftonbladet, 2016). Aftonbladet har på senare år även en webb-TV, podcast-kanaler och andra typer av mediekkanaler och ägs till 91 procent av mediekoncernen Schibsted och till 9 procent av Landsorganisationen i Sverige, LO. Aftonbladets betygsskala har sex steg: fem plus-nivåer och ett minus.

4.3.2 Svenska Dagbladet (SvD)

Svenska Dagbladet är en morgontidning som även finns online via webbplatsen www.svd.se. SvD har den politiska beteckningen “obunden moderat” och samtliga av sidorna, förutom ledarsidan, är fria från några politiska tendenser (Svenska Dagbladet, 2020). Från början var tidningen ägd av Wallenberggruppen men köptes 1998 upp av medieföretaget Schibsted. Svenska Dagbladets betygsskala innefattar en tärning mellan 0 till 6 poäng.

4.3.3 Dagens Nyheter (DN)

Dagens Nyheter är en morgontidning som förutom tidningen även har webbplatsen www.DN.se. DN är oberoende liberal och står därmed fri från organisationer, ekonomiska maktsfärer och samtliga partier. DN grundades 1864 och var från början utpräglat liberalt, men förklarades 1973 som en oberoende tidning (Dagens Nyheter, 2008). Detta i samband med att Bonnierkoncernen köpte upp tidningen. Dagens Nyheter betygsskala går från 0 till 5.

4.3.4 GAFFA

GAFFA etablerades 1983 i Danmark och 2010 i Sverige. GAFFA är Skandinaviens största musiktidning med lokala utgivningar i Danmark, Norge och Sverige. Gaffa är en gratistidning med fokus på musik som utkommer varje månad och delas ut i större städer. Det går även att prenumerera på Gaffa eller läsa på www.gaffa.se. GAFFA drivs privat och är beroende av annonsintäkter och intäkter från medlemskap då tidningen inte får något mediastöd (Gaffa, 2023). GAFFAs betygsskala går från 0 till 6 stjärnor.

4.4 Reliabilitet och validitet

Inför vår studie diskuterades olika angreppssätt för att ta oss an de skivrecensioner som skulle analyseras för att besvara studiens syfte och frågeställningar. Som tidigare nämnts begränsar den kvalitativa metoden studiens generaliserbarhet då det inte går att tillämpa på en större population men är samtidigt betydande för att få en inblick i ett samhällsfenomen och bidra till forskningsluckor inom musikjournalistik. Gällande studiens reliabilitet och validitet är det viktigt att poängtera den subjektiva aspekten av musikrecensionerna. Dels kan det vara så att denna studie utförts under en period där det kanske rent objektivt görs bättre musik från svenska musikakter än de internationella. Detta kan ha en stor påverkan på studiens resultat då recensionerna som analyserades riskerar att skilja sig åt från recensioner som skrivits under andra månader och år. Men då det huvudsakliga syftet är att undersöka hur musikkritiken kommer till uttryck och mer djupgående dess innehåll bidrar fortfarande studiens resultat, oavsett utfall, till att komplettera och vidareutveckla forskning om den samtida svenska musikjournalistiken samt kunna inspirera till framtida forskning.

Studiens replikerbarhet är även viktig att diskutera då en kvalitativ metod grundar sig i forskarnas tolkning av det empiriska materialet, det är därför betydelsefullt att understryka och betona risken för den subjektiva tolkningen. Faktorer som personlighet, socio-ekonomisk bakgrund och tidigare erfarenheter påverkar hur man tolkar texter och dess innehåll. Detta sker både medvetet och omedvetet och är viktigt att ha i åtanke vid en sådan här studie. Författarna av denna uppsats har ett stort musikintresse och har därför kanske en annan inblick i de referenser och element som lyfts fram än någon som hade läst samma recensioner utan liknande musikintresse. Men då fokuset på studien varit den faktiskt skrivna texten där konkreta värdeord och välkända uttryck som "tråkigt", "dåligt" och "bra" studerats, kan ett rimligt antagande vara att majoriteten hade tolkat meningarnas tonalitet på samma sätt. Alla är produkt av sin samtid och omgivning, men genom att tydligt redogöra studiens upplägg och ständigt sträva efter transparens i tillvägagångssätten kan studiens reliabilitet därigenom stärkas.

Då olika tidningar undersökts är det även viktigt att ta hänsyn till de enskilda skribenterna. Vissa skribenter står för en större del av musikrecensionerna på vissa tidningar än andra, som har en större variation av skribenter. De blir, trots sina subjektiva tyckanden i recensionerna, en slags representant för den specifika tidningen de skriver för. Det är även olika, enskilda musikjournalisters tyckanden som kommer till uttryck och är därför inte tillämpliga på en hel population. Men studiens resultat ger samtidigt en inblick i hur branschen faktiskt ser ut: hur musikjournalister uttrycker sig och vilka trender som förekommer. Det är viktigt att återigen poängtera att uppsatsens kvalitativa analys inte heller är ute efter, eller avser att fastslå en absolut sanning, utan att försöka närma sig en djupare förståelse av den svenska musikjournalistiken och mer specifikt musikkritiken.

4.4.1 Författarnas subjektivitet

I denna studie tolkas recensionerna av författarna där analysen och diskussionen blir en slags tolkning av tolkningarna. För att minska risken för färgning av författarnas subjektivitet i studieresultatet har respektive recension analyserats tillsammans. Genom att fokusera på den konkreta betygsättningen, antalet värdeord i kombination med att diskutera intrycket av recensionens tonalitet har risken minskat för olika tolkningar författarna emellan. Risken för författarnas subjektivitet hade kunnat förebyggas genom en så kallad interbedömarreliabilitet, där två oberoende bedömare genomför samma analys och kommer till samma resultat. Men då kandidatuppsatsen skrivs tillsammans och forskningsområdet valts tillsammans, är författarna på ett sätt redan beroende bedömare. Det har även varit av stor vikt att analysera respektive recension tillsammans då det ger möjlighet att diskutera fall av texter med mer komplext innehåll. Det hade kunnat ses som en brist i denna studie om det inte hade varit en möjlighet.

Ytterligare ett sätt att minska risken för författarnas subjektivitet har varit att hela tiden aktivt kunna bevisa alla de påståenden som finns i resultatavsnittet med konkreta urval och citat. Detta signalerar tydligt en transparens och grund för varje påstående med tydliga referenser för att visa på att det inte är författarnas egna påståenden. Även om det skett ett aktivt urval av citat, refereras varje recension (se bilaga), för att stärka kontexten och därigenom sanningshalten i analysen och resultatredovisningen.

5. Resultat och analys

Det som studien visade väldigt tydligt och som är genomgående för i stort sett alla skivrecensioner är att de inte är skrivna med en recenserande karaktär. Den nyläppta musiken är inte alltid det huvudsakliga fokuset och musiken beskrivs sällan med ett subjektivt tyckande från skribenten. Majoriteten av recensionerna som publiceras har ett rent informativt och biografiskt innehåll. Recensionen tycks fungera mer som en intresseväckande notis, ett beskrivande av artisten och hans karriär, än ett faktiskt mer kritiserande och recenserande innehåll. Studieresultatet visade även på att majoriteten av betygen som gavs var 3:or och 4:or, det vill säga mellan-betygen. Ingen musikakt fick 0 och enbart en musikakt fick ett högsta betyg. Nedan följer indelningar av de olika fenomen som identifierats i materialet.

5.1 Hur recenseas svenska musikakter?

Det som är genomgående för alla recensioner av svenska musikakter som analyserats är den positiva tonaliteten. I stort sett alla recensioner hade en väldigt positiv beskrivning av musikakter där adjektiv som "smakfull", "rörande", "majestätisk", "lyxig" och "bättre än någonsin" var återkommande. Mycket av recensionens positiva värdeord sträcker sig utom den faktiskt recenserade musiken och syftar mer till artisterna som individer. Artisterna hyllas även för sitt artisterskap, personlighet och karriär. Ett exempel kan ses i Aftonbladets recension av Magnus Carlsson:

"Kan vi bara kopiera Magnus Carlsson så att han blir fler? Världen hade förmodligen sett lite vänare ut då." (Magnusson, 2023, 17 november)

Här blir det väldigt tydligt att det är personen Magnus Carlsson och inte hans musik som hyllas. Det antyds att om fler blir som han, så skulle vår värld blivit bättre. Det är väldigt stora ord som sträcker sig utöver den konkreta musiken och landar mer i hur artisten upplevs som person av journalisten. Det är även väldigt vanligt att största delen av recensionerna består av en slags sammanfattande och informerande biografi av respektive akt. Vad de gjort tidigare, deras förhållande till medierna och vad de blivit kända för hos det svenska folket. Det får ta väldigt mycket plats i den skrivna recensionen och händelser i artisternas liv nämns som inte har någonting med musiken att göra utan om musikakterna själva. David Ritschard fick mycket publicitet efter att ha kollapsat i TV och det inleder Aftonbladet sin recension med:

"Efter att ha lyckats med det svårslagna att svimma i tv på bästa sändningstid två gånger av två möjliga går det att förstå om Ritschard börjar känna sig som en

seriefigur i medierna. Men skivan handlar inte alls om detta.” (Steen, 2023, 10 november).

Här skriver journalisten själv att detta inte har någonting med skivrecensionen att göra men att journalisten ändå aktivt valt att skriva om det. Den biografiska aspekten av en artist och hans privatliv får på så vis minst lika mycket utrymme, om inte större, även om det inte finns någon som helst koppling till musiken i fråga. Skrivs dessa biografiska inslag för det kommersiella intresset, för att göra artikeln intressant och väcka läsintresse, hellre än att fokusera på musiken? Detta blir även tydligt i Svenska Dagbladets (SvD) artikel om Jay Jay Johanson där det nämns vart han bor:

“Den nästan genomskinligt tunna Jay-Jay Johanson behöver inte riktigt oss andra. Men så vitt jag vet lever han med sin familj i Sundbyberg.” (Lokko, 2023, 9 juni)

Detta fenomen är väldigt vanligt hos Aftonbladet, Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter. GAFFA är den enda tidningen vars artiklar håller sig mycket mer till det musikaliska och har utformade recensioner som är korta och koncisa i fråga om musiken. För den faktiska betygssättningen får de svenska musikakterna mestadels 3:or och 4:or i betyg, vilket ligger mer i mitten av betygsskalan. Det som var utmärkande var att trots väldigt positiva kommentarer och hyllande tonalitet så fick väldigt få det högsta betyget. I de allra flesta recensionerna lyfts inte en enda negativ kommentar men trots det får musikakten aldrig ett högsta betyg. Detta visar på att betygssättningen inte är så enhetlig och samstämmig som den skrivna recensionen. Exempelvis hyllas artisten Christian Kjellvander i Aftonbladet med ord som:

“Så mycket originalitet och pondus att den rimligen borde synas på årsbäсталistor över hela planeten.” (Steen, 2023, 4 november).

Hela recensionen är väldigt positiv och inställsam men trots det får den inte ett högsta betyg. Detta fenomen återkommer i majoriteten av artiklarna. Och likaså det motsatta; i de enstaka fall som recensionerna haft en negativ tonalitet har betyget varit relativt högt i korrelation med tonaliteten. I GAFFA får gruppen Red Cell en genomgående negativ recension men trots det får den en 3:a i betyg:

“(…) då resultatet lämnar en med en konstig smak i munnen. Och det är detta som gör en förvirrad. För det låter som att det ofta balanserar på gränsen mellan seriös kvalité och tramsig parodi, ibland i en och samma låt.” (Knutsson, 2023, 27 november)

5.2 Hur recenseras internationella musikakter?

Generellt sett var det en väldigt blandad betygsättning av de internationella musikakterna med både höga och låga betyg. Det som framstod tydligast var frekvensen av en negativ och kritisk tonalitet i recensionerna. Adjektiv som “fantasilös”, “omodern”, “på tok för mycket”, “släpigt” och “svårartat elektriska röran” är exempel på några beskrivningar som återkom i flera recensioner. Generellt sett var betygsättningen och tonaliteten motstridig, där betygen var relativt höga i jämförelse med hur negativ tonaliteten var i den skrivna texten. Recensionen av Foo Fighters senaste album i Svenska Dagbladet var väldigt kritisk och inget positivt lyftes, albumet sågades med uttryck som:

“Mest eftersom musiken lämnar mig så fascinerande oberörd. Hur blev rocken så här djupt oförarglig? Det är rock som hjälper gamla damer över gatan. Rock som respekterar hastighetsbegränsningar och bromsar in för gult.” (...) Foo Fighters rock är så otyglad ordinär att det i sig borde vara fascinerande” (Lokko, 2023, 8 juni)

Med tanke på hur kritiserat albumet blev och den hårda tonaliteten i recensionen så fick albumet ändå en 3:a i betyg. Av allt undersökt material var det enbart en musikakt som fick en 1:a i betyg med en recension som var väldigt kortfattad och saknade konkreta exempel eller motiveringar till det låga betyget. En genomgående trend är just detta: låga betygen motiveras inte tillräckligt och det skrivs inte någon vidare förklaring till varför det är så lågt betyg. Ett annat återkommande fenomen är hur recensionerna av de internationella akterna innehåller associationer, jämförelser och kopplingar till Sverige och svenska musikprofiler. Man tillskriver och låter svenska akter få en plats i de internationella recensionerna. Har exempelvis någon svensk medverkat som låtskrivare eller producent nämns det alltid. I vissa fall tillskrivs även den internationella artistens framgång de svenska medhjälparna:

På ”1989” från 2014 tog Swift, med hjälp av Max Martin och Shellback, på riktigt steget från country till pop” (Martinsson, 2023, 27 oktober)

Det förekommer även att vissa associationer och referenser inte har någon direkt koppling till musiken utan är generell kuriosa och jämförelser. Exempelvis i Aftonbladets recensioner av Romy och Ed Sheeran:

“När Romy hälsade på Robyn i Stockholm tog hennes svenska kollega med henne på en konsert” (Steen, 2023, 8 september)

“Om det beror på att han agerar utifrån den gamla Stikkan Anderson-devisen (...)” (Steen, 2023, 6 oktober)

Ibland citeras även svenska musiker eller författare med en medveten förankring till den svenska publiken och till en svensk koppling. Detta fenomen återkommer oftast utan någon tydlig kontext, som i denna recension av Rolling Stones:

”Rockmusiken bevarar evig ungdom”, skaldade Magnus Uggla i ”Ge livet en chans”
(Lokko, 2023, 26 oktober)

Avslutningsvis återfinns mycket kritiska åsikter och tyckanden som sträcker sig utom det musikaliska och fokuserar mer på artisten som person och varumärke. Den kritiska kommentaren säger mer om dem som privatpersoner än om musiken som släppts:

”Det är inte alltid så lätt att gilla Rickie Lee Jones” (Backman, 2023, 28 april)

”Mest av allt låter det som artistisk hybris, som om felet med originalet var att där fanns för lite av Roger Waters tankar” (Hansson, 2023, 6 oktober)

”Nu valde man istället träbocken Andrew Watt, musikbranschens omhuldade svar på Killinggängets ljudfetischistiska samtalsterapeut Farbror Barbro” (Dahlström, 2023, 17 oktober)

5.3 Likheter och skillnader

Det som var gemensamt för alla musikrecensioner, oavsett svenska eller internationella musikakter, var att majoriteten fick 3:or och 4:or i betyg. Det var betydligt färre som fick lägsta eller högsta betyg och fördelningen var jämn oavsett musikaktens geografiska tillhörighet. En annan gemensam aspekt i recensionerna var att de alla innehöll väldigt mycket beskrivande personlig information om artisterna: vem de är gifta med, var de bor, vilka skandaler som profilerna varit inblandade i och så vidare. Sammanfattningsvis kan sägas att väldigt mycket information om deras privatliv tog i vissa recensioner över det recenserade innehållet och gav texten en mer biografisk karaktär. Den markanta skillnaden var att även om akter fick samma betyg så var tonaliteten betydligt mer negativ och kritisk till de internationella akterna än de svenska. Ytterligare en tydlig skillnad var att det som ansågs som något negativt och som en internationell akt kritiserades för, kunde en svensk artist samtidigt få beröm för. Även om det rörde sig om liknande saker. Exempelvis fick Ed Sheeran i Aftonbladets recension väldigt mycket kritik för hans nya skiva:

”Ed Sheeran bara har rafsat ihop nåt i studion för att ha ord att sjunga. (...) När Ed Sheeran slänger ut sin andra skiva för året känns det onekligen just så, som att han slänger ut nåt, lite mer produkt på marknaden bara för att det får plats.” (Steen, 2023, 6 oktober)

Genomgående för hela recensionen var hur Ed Sheerans produktivitet beskrivs som något dåligt, att han var tillbaka igen och att det gick ut över den musikaliska kvaliteten att släppa så mycket musik. Indirekt antydde det att han gjort för många album och därmed hade musiken blivit av sämre kvalitet. Samtidigt hyllade svenska Lars Winnerbäck av samma recensent för sin produktivitet där skribenten uttrycker sin längtan över ännu mer musik:

“Lars Winnerbäcks fjortonde album är således något av det bästa och mest angelägna som han har spelat in. (...) I det läget, när min respekt vuxit så mycket att jag nästan sitter och väntar på ännu en klassiskt skuren Winnerbäck-platta” (Steen, 2023, 22 september)

Det som många musikkritiker lyfter som något negativt hos vissa musikakter kan samtidigt användas i ett positivt sammanhang för en annan akt. Detta fenomen förekommer även ofta ur ett åldersperspektiv där många internationella akters ålder lyfts som något negativt och antyder hur det korrelerar med kvaliteten på musiken. Exempelvis i Svenska Dagbladets recension av the Rolling Stones fokuseras mycket av kritiken på sångaren Mick Jagger och mer specifikt hans ålder, som antyds ha en direkt negativ påverkan på musiken:

“Vakna Mick Jagger! Du är inte 19 längre” (Lokko, 2023, 26 oktober)

Dessa påståenden får sedan inte direkt någon motivering i recensionen för hur åldern rent konkret påverkar eller försämrar musiken i fråga. Det lyfts även hur han inte utvecklats som artist utan stannat av i sitt artisteri:

“Textmässigt befinner sig Mick Jagger, som fyllde 80 tidigt i somras, i samma bittra uppbrott från ännu en svekfull kvinna, precis som han har gjort i sextio år.” (Lokko, 2023, 26 oktober).

Samtidigt hyllas exempelvis svenska Magnus Carlsson som beskrivs hur han bara blir bättre och bättre med åren. Här kommenteras det även hur han är tillbaka där han en gång började, men ur ett positivt och uppskattande perspektiv:

“Med ”Brunnsvik sounds” återvänder Magnus Carlson till dit han en gång började: med covers på låtar i skärningspunkten mellan country och soul.” (Tidholm, 2023, 17 november)

5.3.1 Jämförelse mellan tidningarna

Generellt sett var alla de undersökta tidningarnas betygsättning och recensionernas innehåll relativt samstämmiga och liknande. En markant skillnad var hur musikkritikerns “röst” knappt återfanns i recensionerna från GAFFA. Där var i stort sett alla recensioner väldigt fokuserade på just skivan som recenserades och information och beskrivningar av låtarna och

produktionen till skivorna. Där upplevdes det mer som att skribenterna verkligen tagit sig tid till att lyssna igenom albumen, påståendena och kritiken var välgrundade med konkreta exempel och bevis. GAFFA hade även betydligt fler olika skribenter än de övriga tidningarna. I Aftonbladet, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet återkom ofta samma musikjournalister i majoriteten av recensionerna. Svenska Dagbladet var den tidning som hade minst variation av recensenter, där stod Andres Lokko för i princip alla musikrecensioner. Sett till recensionens innehåll var det även gemensamt för Aftonbladet, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet att ha inslag av mer biografisk karaktär, rent informativa detaljer om musikakterna och deras bakgrund, uppväxt och karriär.

Recensionerna och publiceringsfrekvensen för samtliga tidningar hade en relativt jämn variation av textlängd, men SvD var den tidning som tydligt hade de längsta skrivna texterna och var även den tidning med lägst publiceringsfrekvens. De övriga tidningarna publicerade musikrecensioner dagligen och veckovis, medan SvD var mer inkonsekvent i sin publicering. Gemensamt för GAFFA, Aftonbladet och Dagens Nyheter var även att många akter återfanns och recenserades i alla tre tidningar och samtliga val av skivorna hade en stor variation, både kända och relativt nya musikakter men även genre- och stilmässigt. Aftonbladet och Dagens Nyheter hade en relativt jämn fördelning mellan antalet svenska och internationella musikakter som recenserades. GAFFA hade betydligt fler svenska akter som recenserades än internationella medan SvD recenserade betydligt fler internationella än svenska akter och hade även generellt sett en mindre variation av typen av musikakter som recenserades.

5.4 Musikkritikerns röst

Utifrån det analyserade materialet framträder ett tydligt mönster i musikkritikernas skrivstil. I stort sett alla journalister använde ofta “jag” och “min” i sitt återgivande av musiklyssningen. På så vis distanseras både skribenten från tidningen den representerar, och från den generella massan då det tydligt visar på att det är deras egna subjektiva tankar och åsikter:

“(...) och jag är inte riktigt kapabel att avgöra (...) Eftersom Holmes och jag är jämgamla och i ganska många avseenden delar referens- och smakbank blir jag förstås en smula yster av alla hans återkommande anspelningar till ett politiskt musikuniversum jag känner mig väldigt hemma i” (Lokko, 2023, 10 november)

I flera fall förekommer det även att det subjektiva tyckandet nästintill ges en högre, elitistisk status och ett behov av ett bevis för självmedvetenhet i lyssnandet och tyckandet. Här blir det inte bara musikkritikerns jag utan även en nischad skara musikkritiker som uttrycker sina åsikter. Detta syns väldigt tydligt i bland annat Svenska Dagbladets recension av Håkan Hellström:

”Poetiska försök” är Håkan Hellströms första – välförtjänta, troligen också efterlängtrade – semester i albumformat från musiksnobbar som betraktar honom som en sökande själsfrände och just nu ägnar all sin vakna tid åt att lite sorgset undra varför Håkan inte vill leka kurragömma med oss längre.(...) Med ”Poetiska försök” överger Hellström – nästan provokativt – den minoritet som består av sådana snobbar som mig: modernistiska elitister som med aldrig sinande nyfikenhet älskar hans sinne för popkulturell forskning och seriös fördjupning” (Lokko, 2023, 5 maj)

Här beskriver och belyser musikjournalisten relationen mellan sig själv som musikkritiker och till artisten i fråga. Ett rimligt antagande är att musikkritikerna kan se sig själva som svårimponerad och kan förvänta sig mer än vad den generella lyssnaren förutsätts göra. På så vis positionerar sig kritikern över läsarna och beskriver indirekt sin egen nästintill elitistiska roll. Många av recensionerna är väldigt informativa och biografiska, nästintill helt objektivt skrivna. Det blir tydligt att man distanserar sig från kritiken och återger rent praktisk information om vem som skrivit musiken, bakgrunden till artisten och albumet och undviker på så vis helt att kritisera albumet. Ibland belyser även journalisterna själva hur de lämnar sin objektiva roll för att kritisera någonting eller uttrycker sina försök att recensera objektivt: *“Men som någorlunda objektiv betraktare (...)”* (Lokko, 2023, 26 oktober). Detta tyder på att det finns en vilja i att vara objektiv men att de lämnar rollen för att framföra sin synpunkt. I de fall där kritikerna inte tycker om musiken, men fortfarande försöker vara objektiva i sin kritik, är det vanligt att journalisterna använder sig mer av ord som “man” och vänder sig till läsarna i fråga:

“Men om du är en av dem” (Magnusson, 2023, 14 november).

I Aftonbladets recension av The Kid Laroi kritiserar de nya skivorna men journalisterna vänder sig då istället till läsaren som eventuellt är hjärtekrossad och menar att den personen hade säkert tyckt om den här låten men inte journalisten själv. På så vis tar journalisten avstånd från kritiken och poängterar samtidigt att även om det inte skulle vara bra musik för journalisten själv så finns det andra som kan uppskatta musiken. Detta tyder på en försiktighet med att exponera sina personliga känslor. Det är även vanligt att journalisterna uttrycker sig som för ett kollektiv snarare än en enskild individ. Här blir det tydligt att kritikerna i dessa fall istället vill framstå som representanter för allmänheten, och inte som individer:

“Ni vet hur det brukar bli (...) betydligt mer oklart är om vi behöver ännu fler covers på ”We will rock you”” (Steen, 2023, 20 november)

Ett annat återkommande fenomen är den fysiska närvaron av journalisterna i sina recensioner. Det är väldigt vanligt att recensionen innehåller berättelser om journalisternas egna minnen,

livserfarenheter och interaktioner med artisterna. Sarah Klang släppte nyligen sitt album *Mercedes* med ett genomgående tema av moderskap och graviditet. i Aftonbladets recension av skivan inleds hela texten med att journalistens återblick när han själv blev pappa:

“När min son föddes en septemberdag för fem år sedan tittade jag ut från BB-hotellet mot Årstaviken i Stockholm. Världen där utanför verkade plötsligt utspela sig i ett nytt ljus. I ”Magic stone”, den första låten på Sarah Klangs fjärde album, fångar sångerskan samma känslomässiga pånyttfödelse med salig soul.” (Magnusson, 2023, 20 oktober)

Denna anekdot är väldigt personlig och detaljrik om journalistens egna upplevelser som artisten skrivit musik om. Det är en slags skrivstil där journalisten väljer att gestalta sin musikaliska upplevelse genom reflektioner med mer skönlitterära element som detalj- och miljöbeskrivningar. Men detta skrivsätt säger inte så mycket konkret om vad journalisten i fråga tycker om musiken utan visar mer på att de har haft liknande upplevelser och tankar. Den fysiska närvaron återspeglas även i personliga berättelser om uppväxt och musikintresse:

“I en låda hemma har jag ett gammalt kassetband med Elviscovers ” (Tidholm, 2023, 17 november)

Kanske är det för att jag så hårt formades av, i tur och ordning, David Bowies elektroniska metamorfoser i slutet av 1970-talet, Paul Wellers politiska jazzfunk- och Debussy-experiment under 80-talet och Björks till synes oändliga upptäcktsfärder hela vägen in i filippinsk svampskogs-gabber.” (Lokko, 2023, 17 november)

Den fysiska närvaron visar sig även när musikkritikerna refererar musiken till vilka böcker de läst eller filmer de sett. Fenomen och kulturella upplevelser inom kulturområdet är på olika sätt påverkade och influerade av varandra. Att beskriva sambanden, fenomen inom litteraturen eller konsten kan vara ett sätt för journalisten att få läsaren att lyfta blicken från den musik som recenseras till kulturområdet som helhet. Men detta är även ett sätt att visa på sin egen kunskap och sitt gedigna kulturintresse:

“Ibland framstår det sentida Blur som den franska regissören Claude Lelouchs vackra kärleksdrama ”Un homme et une femme” från 1966 som det dök upp nya och alltmer sentimentala uppföljare till med noggranna tjugoårs-intervaller.” (Lokko, 2023, 21 juli)

“I Ia Genbergs Augustprisvinnande roman ”Detaljerna” kickstartas berättelsen av att huvudpersonen får feber. Sjukdomens dimmiga blick vibrerar sedan som en underström genom bokens sidor.” (Martinsson, 2023, 3 november)

“Men de som säger det har uppenbarligen aldrig förlorat sig i en roman – eller ens en essä – av Michael Bracewell eller i, säg, David Sylvians alltmer sporadiska svartvita livstecken” (Lokko, 2023, 15 juni)

Avslutningsvis återspeglas även musikkritikerns röst på ett sätt i valet av musikakterna som recenseras. I flera fall recenseras artister som inte är kända och som knappt har några spelningar på olika musikplattformar. Här blir musikkritikerns roll mer av att utbilda och belysa läsaren om den nya musiken som finns att upptäcka. I dessa recensioner är alltid journalisten väldigt positivt inställd till den nya, okända artisten och ett rimligt antagande blir på så vis att de utvalda okända akterna är recensenternas egna musiksmak. Detta leder till att musikkritikerns röst blir mer av en kurators roll, där de väljer ut vad läsarna borde lyssna på. Detta är framförallt återkommande i Svenska Dagbladet och GAFFAs urval av musikakterna.

6. Slutsats och diskussion

Studiens huvudsakliga syfte var att undersöka hur musikkritik kommer till uttryck i svensk media samt huruvida den geografiska närheten till musikakter kan påverka skivrecensionens innehåll. För att undersöka detta tillämpades en kvalitativ innehållsanalys på utvalda musikrecensioner i tidningarna Aftonbladet, Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter och GAFFA. I detta avsnitt presenteras och diskuteras slutsatserna utifrån studiens frågeställningar med förhoppningen att kunna besvara syftet med undersökningen. Studiens reliabilitet och validitet diskuteras, samt resultaten från föregående avsnitt.

6.1 Fältteori

De "fält" av organisationer, institutioner och sociala roller där grupper eller individer agerar och uttrycker sig enligt Bourdieu återspeglas till stora delar i det analyserade materialet. I detta fall kan man säga att musikrecensionerna blir ett socialt rum där kapital, värderingar och ideal inom kulturbranschen och journalistiken tydligt återspeglas. Individer positionerar sig genom habitus inom olika fält, och den specifika smaken som formas, formas genom motsättning till andra fält och deras smak. Detta kan tydligt appliceras på musikrecensioner och musikjournalister. Hela innehållet med en musikrecension, en journalists tyckande av en musikakt eller ett album blir naturligt att individen positionerar sig med sin musiksmak och tyckande. Recensenterna visar genom sitt tyckande en värdering av den musik som de själva gillar, vilket i sin tur säger något om deras självbild i form av den kultur som de tar del av och uppskattar och lyfter. Exempelvis beskriver Andres Lokko sig själv som "snobb" och "modernistisk elitist" (Aftonbladet, 2023, 5 maj). Genom att uttrycka ett elitistiskt synsätt, positionerar och bekräftar Lokko sin position och habitus som journalist inom det kulturella och musikaliska fältet. För varje recension och publikation sätts indirekt en kvalitetsstandard både på hans tyckande och musiken som valts, vilket ger en signal till läsaren att det är en etablerad och legitimerad kritiker som kommer till tals. På så vis kan hans ord och tyckande få en större makt, man tillförlitar sig på kritiken och kanske påverkar en omedveten läsare som sen väljer att ta till sig musiken därefter, i sitt eget lyssnande.

I flera av recensionerna nämns ofta vad journalisten skrivit om tidigare och vilka intervjuer de har gjort med musikakterna tidigare i sin karriär. Detta är ytterligare sätt att positionera sig inom branschen genom att beskriva sin nuvarande och tidigare positioner inom branschen. Att lyfta arbetsuppgifterna och arbetslivserfarenheter visar på erfarenhet som indikerar professionellt kapital. Att prata om sina tidigare arbetsuppgifter kan vara ett sätt att understryka vilken status man har i branschen, såväl som att jämföra sig med sina kollegor. Ju högre status ens tidigare tjänster och roller inneburit desto högre grad av professionellt kapital. Sammanfattningsvis blir fältbegreppet väldigt tydligt i det musikaliska fältets sammanhang, där de olika tidningarnas musikrecensioner strider om gemensamma resurser

och debatterar om vad som anses vara "bra" eller "dålig" musik. Att förhålla sig till varandra kan påverka och komma att komplicera det journalistiska objektivitetsidealet i längden. Det kan liknas med ett spel där aktörer försöker maximera sina tillgångar för att vinna i den ständiga kampen om inflytande och erkännande.

Av de symboliska kapitalen är det framförallt det ekonomiska kapitalet som är minst framträdande och svårast att identifiera och dra slutsatser ifrån då det saknas information om den faktiska finansieringen och urvalet av musikakter. I detta sammanhang befinner sig journalistiken som ett "delfält" inom kulturproduktion och är på sätt och vis i en beroendeställning gentemot det ekonomiska området. Där specialistjournalister, som kultur- eller vetenskapsjournalister, är mer autonoma eftersom de besitter högre kulturellt kapital genom sina roller som förmedlare eller grindvakter mellan kulturarbetare och publik. Deras funktion är att göra kultur tillgänglig samtidigt som de själva påverkas av kraven och villkoren inom journalistikens ekonomiska och politiska sfärer. En sådan analys hade på så vis i denna studie grundat sig mer på ren spekulering än faktiska bevis i det insamlade empiriska materialet då det saknas konkret information av den ekonomiska finansieringen bakom musikrecensionerna och att det även inte är det huvudsakliga syftet med denna studie. Därmed kommer enbart det sociala och kulturella kapitalet analyseras mer ingående. Dock kan det eventuellt finnas ett kommersialiseringsintresse i musikrecensionerna vilket kommer lyftas och analyseras i avsnittet kommersialisering, se avsnitt 6.4.

6.1.1 Det sociala kapitalet

Det sociala kapitalet innebär kapital i form av släktskap, medlemskap, nätverk och sociala kontakter. Det betonar hur sociala relationer och sammanhang påverkar en individs ställning och möjligheter. I denna studie var det framförallt nätverk och sociala kontakter som lyftes i recensionernas innehåll. Både när det kommer till förhållanden mellan journalisten och musikakten som recenserats men även musikakten i förhållande till andra kända profiler: vem som varit ihop med vem, vem som inspirerat till musiken, vem som varit delaktig i låtskrivandet, vilka artister det påminner om m.m. Dessa sociala kapital förekom i majoriteten av artiklarna men minst i GAFFA. Detta kan bero på flera saker, framförallt kan det vara på grund av att det är den enda tidningen av de analyserade som är en renodlad och uttalad musiktidning där ideologin är att enbart musiken ska vara i fokus. Men det kan även vara på grund av att GAFFA använder sig av flera olika, kända och okända skribenter. Övriga journalister på de andra tidningarna är relativt välkända och etablerade, förekommer mer frekvent med många publiceringar i sina namn. Medans många av GAFFAs skribenter är relativt okända, kanske mer utav frilansande anställningstyper och därmed kanske inte har samma sociala kapital som de etablerade journalisterna på de andra tidningarna.

6.1.2 Det kulturella kapitalet

Det kulturella kapitalet innefattar den förtrogenhet som ett visst sammanhang har med "finkultur" och det "kultiverade" språket. Det utgörs av erfarenheter, kunskaper och tankesätt och blir betydelsefullt när det tillkännages och erkänns i samhället. Studiens resultat visade att det kulturella kapitalet förekom i väldigt stor grad. Dels genom sitt upplyftande om sig själv, synen av sig själv som musiksnobb och elitist men även genom associeringen till andra musikakter och kulturella profiler. Genom att associera musiken med annan musik, böcker man läst och filmer man sett, och dra jämförelser och liknelser med det påvisar journalisten sin kunskap och kulturintresse. På så vis signalerar man om en mer nischad smak som kanske inte den generella läsaren har. Signalement om finkultur, klassiker inom litteraturen och filmbranschen, utmärker sig från mängden och bekräftar därmed indirekt sin kunskap och legitimitet att kritisera musik.

Detta knyter väl an till de intellektuella och de professionella idealtyperna av kritiker som Nørgaard Kristensen och From (2015) utformat. Att Martinsson exempelvis refererar till en roman som vunnit Augustpriset och ingående återger handlingen och känslorna i sin recension av Augustine, betonar Martinsson sitt kulturella kapital (Dagens Nyheter, 2023, 3 november). I detta fall efterliknas romanen med inledningen i albumet som recenserar, men för den publik som inte läst romanen i fråga, blir denna liknelse meningslös och kan resultera i att man som läsare inte känner att man har samma kulturella kapital eller tillhör deras sociala "fält". På så vis kan det diskuteras om även recensionen i fråga blir en del av finkulturen. Har man inte själv läst romanen förstår man inte liknelsen och därigenom mindre förståelse för recensionen. Martinsson kan på så sätt skriva till en väldigt nischad, tilltänkt publik och har man inte läst romanen, kan fortfarande liknelsen fylla ett bildande syfte, genom att lyfta annan kultur. Men indirekt positionerar sig Martinsson då över läsaren, ger dem tilltänkt romantips och beskrivning av romanen. Dessutom blir detta en form av reklam inuti en recension av någon helt annan. Det kan även fungera som en komplimang till albumet som recenserar, att de sammankopplas med finkulturen och klassiker på marknaden.

6.2 Den kreativa klassen

Den idealtypiska beskrivningen av den kreativa klassen inkluderar fem dimensioner: urbanitet, individfokus, idéburen spetskompetens, nätverkande (inom slutna grupper) och konsumerande. I denna studie har det inte studerats vart respektive journalist bor någonstans men rimliga antaganden kan ändå dras utifrån studiens resultat gällande teorin om den kreativa klassen. Alla fem dimensioner återfinns på ett eller annat sätt i musikrecensionerna. Sett till urbanitet refererar man ofta till storstäderna, gällande de svenska musikakterna nämns ofta Stockholm och olika stadsdelar i staden. Även när det gäller internationella musikakter nämns även Stockholm, när artisterna var där senast, vilka svenska artister de träffade eller var de spelade. Gällande journalisterna själva är urbaniteten ofta sammankopplad med individfokus, som det konstaterades i resultatavsnittet används ofta

“jag” och självupplevda erfarenheter i musikrecensionerna. De fokuserar även på när de som journalist träffade artisterna, vilken musik de samlat på som unga och vilka spelningar de gått på. Detta får ofta väldigt mycket fokus i recensionerna och kan ses som en kombination av även dimensionerna idéburen spetskompetens, nätverkande och konsumerande. De fem dimensionerna som signalerar den kreativa klassen återfinns alla regelbundet i musikrecensionerna och ett rimligt antagande och slutsats som kan dras utifrån detta är att journalisterna, oavsett om det sker medvetet eller omedvetet, genom att använda dessa element i sina texter signalerar och bekräftar sin plats i den kreativa klassen.

Eftersom den kreativa klassen är rik på kunskap, färdigheter, erfarenheter och kompetens, återspeglas detta i de typer av kontakter och förhållanden som de nätverkar inom. Enligt Florida (2006) främjas nätverkande och kontakter med likasinnade kreativa individer, vilket resulterar i att den kreativa klassen rör sig inom slutna grupper. Men kan detta resultera i försiktighet och ett slags beroendeskap till varandra? En slutsats som kan dras från studien är att tonaliteten i recensionerna är betydligt mer positiva och hyllande till svenska musikakter än de internationella, även i de fall där betygen var samma. På ett sätt kan det antas att de svenska musikakterna även de är en del av den kreativa klassen. Det uppstår på så vis ett socialt närhetsdilemma. Ett rimligt antagande av detta kan vara att musikjournalisterna därför aktar sig, för att kritisera de svenska musikakterna. Befinner man sig i samma sociala kretsar, känner samma personer, nätverkar inom samma branscher vill man kanske vara på god fot med dessa artister. Där finns även ett slags beroendeskap i att artisten i framtiden kanske ska vilja ställa upp på intervjuer eller reportage. Har en artist blivit sågad i en tidning och fått läsa om det, kan detta påverka artistens förhållande till tidningen i fråga och vilja att ställa upp i framtiden på intervjuer. Gällande internationella artister är sannolikheten betydligt lägre att de läser och får ta del av recensionerna om dem i Sverige. Världskända artister som exempelvis Ed Sheeran och Dolly Parton rör sig i sina egna kreativa klasser och sociala kretsar. De kommer personligen förmodligen inte läsa de svenska recensionerna, stöta in i journalisterna på stan eller lägga på minnet vem som skrivit vad om dem.

Huruvida denna markanta skillnad i tonalitet mellan internationella och svenska artister faktiskt beror på den geografiska närheten behövs det mer ingående forskning och studier kring för att tydligt kunna bekräfta. Jenny Wiiks studie *Spelar det någon roll var journalisterna bor?* (2015) argumenterar just för att det finns en betydande roll i journalisternas bosättning. Wiik menar på att förtroendet för journalister kan sjunka om deras verklighetsbild, sociala kontaktnät och synen på omvärlden börjar och slutar i en centrerad geografisk punkt. Är det så att journalisterna påverkas av sitt sociala kontaktnät och eventuell beroendeställning kan det innebära att läsarna i framtiden kan komma att tappa förtroendet för recensionerna och kritiken.

Recensionerna som analyserats i denna studie knyter väl an till den tidigare forskning som gjorts av Wiik (2015) gällande att svenska journalister är en mer eller mindre homogen grupp. Även om journalisterna inte är medvetna om sin egen tillhörighet till denna homogena grupp, utformar det samtidigt deras yrkesidentitet. I denna uppsats undersöktes bara ett fåtal svenska journalister. Men de tillhör och representerar fortfarande denna homogena grupp: studieresultatet visade just på att journalisterna recenserar samma artister, använder väldigt liknande begrepp och refererar till samma kulturella upplevelser. Detta bidrar till deras kapital, stärker ytterligare deras yrkesidentitet samt bekräftar tendenserna och mönster inom den homogena gruppen.

6.3 Objektivitet och framing

En av de grundläggande yrkesidealen inom journalistiken är objektivitet. Det gör att recensionerna redan är relativt onaturliga och är en avvikande texttyp för en journalist att skriva. Studien visade väldigt tydligt att många av recensionerna inte var skrivna med en recenserande karaktär utan var väldigt informativa och biografiska till sitt innehåll. Roosvall, Widholm & Riegert (2019) konstaterade hur kulturjournalistiken blivit allt mer professionaliserad och kommersialiserad vilket har lett till ett mer nyhetsorienterat innehåll. Det stämmer väl överens med studiens resultat där recensionerna är väldigt nyhetsorienterade och av biografisk karaktär. Vidare beskriver Roosvall, Widholm & Riegert kritikerns död vilket också tydligt går att bekräfta med studiens resultat. Det ges knappt några lägsta eller högsta betyg och den slutsats som kan dras är just att musikkritiker aktar sig för extrema tyckanden, positiva såväl som negativa. Allting är bra, om det inte är bra för journalisten själv kan det anses som bra för den tilltänkta publiken.

I den tidigare forskningen konstaterades det att de nya kommersiella intressena inom kulturbranschen har lett till en demokratisering där allt fler bjuds in att ta del av utbudet och på så vis bidragit till ett öppnare och mindre elitistiskt sammanhang. Recensionerna fungerar mer som en slags notis till läsaren om ny musik som släpps än hur den faktiska musiken som låter. Detta skulle kunna ses som ett sätt för journalisterna att hålla sig objektiva och undvika kritiska kommentarer. Objektivitetsidealet blir på vis ett komplext förhållningssätt inom musikkritiken som i grunden utgår ifrån att vara subjektiv och kritiserande. Studiens resultat visade på att flera journalister var medvetna om denna svåra balansgång och beskrev själva i sina narrativ hur de lämnade sin objektiva roll eller vände sig till läsaren istället för att på så vis distansera sig från kritiken. Detta stämmer väl överens med Widestedts (2001) studie som visade på att musikkritiker vanligtvis objektifierar sin upplevelse för att distanserat kunna analysera och reflektera över musiken utan att uttrycka några känslor inför den. Förhållningssättet till objektivitetsidealet påverkas samtidigt av tidningarnas behov av att engagera och locka till sig läsare. Denna konkurrens med nyhetsmedier sinsemellan kan leda

till mer sensationell rapportering för att generera större intresse och få publiken att läsa recensionerna.

Kanske är denna nya form av recension, där innehållet är mer beskrivande och informativt, ett sätt att behålla balansgången mellan kritik och information. Man bildar sin publik med kuriosa och fakta om musikakterna i kombination med några meningar om den nya musiken. Detta knyter an väl till framingteorin som handlar om just presentationen av information för publiken. "Ramen" som recensionerna utgör, påverkar beroende på innehållet och tillvägagångssättet hur människor bearbetar informationen och vilka beslut de tar. I och med att recensionerna generellt sett är relativt neutrala blir denna typ av musikkritik inte så avgörande för läsarens vilja att lyssna på musiken eller inte. Journalisternas tillvägagångssätt bjuder snarare mer in till att lyssnaren engageras och bildas och på egen hand kan vilja lyssna och skapa sitt eget omdöme. I och med dagens teknik och lättillgänglighet till musik och kultur har kanske kritikernas roll förändrats och blivit mer av en kurator, som upplyser och bildar publiken än att berätta vad de borde tycka och tänka. Detta knyter an väl till Widestedt (2001) som menar på att den musikkritiska verksamheten har en strävan efter kontroll, dels över människors kunskap och tankar över musik genom att framhålla det distanserade lyssnandet som ideal och dels över musiken själv, genom att utlägga och förklara musiken för läsarna.

6.4 Kommersialisering

Inom journalistiken finns det en ständig balansgång mellan reklamintäkter och produktion av kvalitetsjournalistik. Kommersialisering inom journalistiken och medierna är en trend vilket kan leda till att tidningarna prioriterar säljbara kändisnyheter, sport och underhållning framför seriös information, granskning och debatt. Journalistiken förlorar sin sociala funktion när journalisternas huvudmål blir att producera information och underhållning för individuella konsumenter istället för att sprida idéer och skapa social konsensus. Några av de sju faktorer som Berglez & Olausson (2009) identifierat för att göra information kommersiell återfinns på olika sätt i musikrecensionerna. Tidningarna drivs av vinstmaximerande syften där även huvudpersonen i en artikel kan bli en produkt för att generera publicitet och ekonomiskt värde. Huvudpersonen i fråga är på många vis musikakter som recenseras där recensioner av världskända artister kan ses som ett sätt att väcka läsintresse och på så vis generera fler klick och intäkter. Men huvudpersonen i artikeln kan även syfta på musikkritikern i fråga, rösten och "jaget" i texten. Detta blir väldigt tydligt i tidningar med mycket liten variation av journalister som skriver musikrecensionerna och stämmer väl med Kristensens och Riegertz (2017) studie som pekade på att antalet specialiserade kulturjournalister minskat. Detta återspeglas tydligt i de studerade recensionerna där ett fåtal musikjournalister som stod för majoriteten av recensionerna. På Svenska Dagbladet är det Andres Lokko som står för i stort sett alla musikrecensioner och som i sig själv är en välkänd profil inom musikbranschen och

en karriär som sträcker sig över flera decennier. Att ha en så etablerad journalist som röst för musikrecensionerna är på så vis ett sätt att väcka läsintresset eftersom den tilltänkta publiken redan vet vem Andres Lokko är och därmed ökar sannolikheten för dem att vilja läsa artikeln i fråga.

Ytterligare en faktor av kommersialisering innebär att medier imiterar varandra av rädsla för att missa något, vilket kan knytas an till hur flera av tidningarna recenserar samma musikakter för att kunna konkurrera med varandra. Är det en välkänd artist med ett exklusivt musiksläpp kan det upplevas konstigt om flera tidningar recenserar musiken utom en tidning. Då blir det nästintill ett ställningstagande till att inte ha gjort det och frågor kan väckas hos publiken varför tidningen valt att inte rapportera eller recensera om det. Att medieprodukter utformas och presenteras på ett säljande sätt är ytterligare ett sätt att kommersialisera journalister där innehållet ofta fokuseras på det privata hos offentliga personer. För att skapa ett bredare intresse i musikrecensionerna som sträcker sig utom musiken lyfter många journalister just personliga berättelser och bakgrunder hos artisterna. Något som ofta får plats i recensionerna kan vara återkoppling till artisters tidigare medieskandaler. Exempelvis när David Ritschard recenserades handlade stora delar av recensionen om hans kollapser i TV, som fått stor mediauppmärksamhet. Detta trots att det inte återkopplas till musiken utan handlar enbart om David Ritschard som privatperson.

6.5 Slutdiskussion

Avslutningsvis för denna kandidatuppsats är det värt att överlägga och sammanfatta hur arbetet har gått. Frågeställningarna som skulle besvaras var följande:

1. *Hur recenserar svenska musikakter i jämförelse med internationella musikakter?*
2. *Hur kommer kritiken till uttryck?*
3. *Speglar betygssättningen innehållet i den skrivna skivrecensionen?*

Lyckades studien besvara frågeställningarna? Går det att dra några generella slutsatser utifrån det insamlade materialet? Efter att ha undersökt och analyserat det insamlade materialet så har samtliga frågeställningar besvarats. Svenska musikakter recenserar med en betydligt mer positiv tonalitet än de internationella musikakterna. Oftast är kritiken i recensionerna inte utförligt motiverade eller särskilt beskrivande av det musikaliska innehållet. Fokuset ligger mer på ett informativt och biografiskt innehåll än ett kritiserande. Själva betygssättningen är ofta inte samstämmig med innehållet i den skrivna recensionen, utan musikakter kan få en rakt igenom positiv recension men samtidigt få ett mellanbetyg. Betygsättningen korrelerar inte heller med tonaliteten i recensionerna, där två musikakter får samma betyg men den ena kritiserar betydligt mer än den andra, i synnerhet när det gäller en svensk och en internationell musikakt.

Efter genomfört arbete kan ett rimligt antagande vara att det finns en viss försiktighet och skillnader i hur journalister motiverar sin kritik i recensionsformatet. Ett utav grundidealen för journalistik är objektivitet vilket kan komplicera och skapa en del problematik inom kulturjournalistik när det kommer till att producera recensioner. De främsta slutsatserna man kan dra av resultatet i studien är att teorier som kommersialisering och den kreativa klassen, har en stor inverkan och är helt centrala för att förstå musikjournalistik. Det tycks finnas ett samband mellan dessa teorier och hur musikkritiken kommer till uttryck. Huruvida detta är något som journalisterna är medvetna eller icke medvetna om, går enbart att spekulera kring. Men studiens resultat har konstaterat att det finns ett samband mellan just närheten till musikakten och hur kritiken kommer till uttryck i recensionen.

Vad hade kunnat förbättras? Först och främst bör det återigen lyftas att valet av en kvalitativ innehållsanalys som metod inte gör det möjligt att dra några generaliserbara slutsatser kring bakomliggande orsaker till studiens resultat. Men som tidigare nämnts var inte detta förhoppningen eller syftet och något som noga överlades tidigt i studiens arbetsprocess. Syftet med studien var att kunna få en inblick i hur musikkritiken kommer till uttryck och därigenom djupare kunna analysera och undersöka skillnader och likheter. Metodvalet fungerade väl för att kunna besvara dessa tilltänkta frågeställningar. Denna undersökning fokuserar på att synliggöra uttryck och egenskaper inom musikkritiken som kan bära ett högre värde. Studiens resultat kan i framtiden användas som grund till nya, större studier. Eftersom denna typ av undersökning inte gjorts i alltför stor utsträckning är det värt att utveckla och identifiera fenomen och faktorer som kan undersökas vidare i framtiden. För att vidareutveckla studiens resultat samt påverka reliabiliteten och generaliserbarheten hade en större mängd recensioner kunnat analyseras, men då hade eventuellt en kvantitativ innehållsanalys möjligen lämpats bättre för att konstatera specifika trender och fenomen.

6.5.1 Förslag till vidare forskning

Utifrån studiens resultat och slutsatser finns det ett antal aspekter som är värda att undersöka och diskutera vidare som även kan komplettera denna studie. Dels är musikrecensioner i allmänhet ett relativt understuderat område inom kulturjournalistiken men även hypotesen om att det kan finnas ett närhetsdilemma inom journalistiken som inte bara gäller lokaljournalistik utan även inom journalisternas sociala krets. Eftersom musikkritik utgår ifrån ett subjektivt tyckande har musikjournalisterna en väldigt stor makt. Makten är inte bara att bilda läsaren utan den kan även påverka och influera publikens första intryck av det kulturella materialet. Skulle exempelvis ett album eller en konsert kritiseras av flera tidningar lär läsaren bilda sin egen uppfattning och deras intryck av musiken påverkas, även om de själva inte hört det än. Denna makt kan antas utsätta journalisterna för en intensiv press. Finansieras artisterna av stora företag och skivbolag vill man kanske som frilansande journalist inte bli svartlistad för att ha kritiserat musikakterna. Det kan liknas med ett slags

ömsesidigt beroende där en bra recension kan vara viktig för musikens framgång samtidigt framtida reportage och artiklar inte kommer kunna skrivas om inte musikakterna är villiga att ställa upp på intervju.

Utifrån denna studie är det svårt att kunna bevisa detta beroendeskap då det snarare är en slags hypotes till att förklara de bakomliggande orsakerna till studiens resultat. Det har konstaterats hur musikkritiken kommer till uttryck men en naturlig vidareutveckling av detta forskningsområde blir därmed: vad beror detta på? Denna studie hade kompletterats väl av kvalitativa djupintervjuer med yrkesverksamma musikjournalister som recenserar musik. Dels för att undersöka deras förhållningssätt till hur och vad de väljer att skriva sina musikrecensioner om. Är de medvetna om att de aktar sig för att kritisera vissa musikakter mer än andra? Eller är de vänner med den skivaktuella artisten och därmed undviker recensioner? Grundar sig kritiken helt och hållet på vad de faktiskt tycker, utan någon som helst yttre påverkan? Kvalitativa djupintervjuer hade även bidragit med att ge en inblick i själva arbetsprocessen: hur involverade är skivbolag och medieföretag i recensionerna och finansieringen bakom den? Hur länge lyssnar man och sätter sig in i ett album innan man skriver recensionen? Skrivs någonting i förväg? Har de fått tillgång till musiken tidigare? Men framförallt hur det faktiska urvalet går till. Många artister som recenserades från Sverige var rätt så okända för allmänheten där vissa artister hade ett fåtal tusen spelningar på Spotify. Trots det fick de en lika ingående musikrecension som världskända etablerade artister. Finns det möjligtvis en tendens att journalister väljer musik de lyssnar på privat eller artister de känner personligen för att känna sig befogade nog att kunna kritisera? Eller aktar de sig just för det, för annars blir det för personligt? Ytterligare förslag på forskningsområde hade varit att studera hur andra länders musikkritik kommer till uttryck, om det finns likheter och skillnader mellan olika länder och vad det kan bero på. Det hade även varit intressant att jämföra hur musikkritik såg ut förr i tiden i kontrast med dagens musikkritik.

7. Referenser

Aftonbladet. (2016). *Om Aftonbladet – kontakt och redaktionell policy*. Hämtad 2023-11-10 från <https://www.aftonbladet.se/om-aftonbladet/a/LOIQ4/om-aftonbladet>

Berglez, Peter och Olausson, Ulrika (Red.). (2009). *Mediesamhället: Centrala begrepp*. Lund: Studentlitteratur.

Bourdieu, Pierre (1993). *The Field of Cultural Production*. New York: Columbia University Press.

Dagens Nyheter. (2008). *Om Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-10 från <https://www.dn.se/nyheter/om-dagens-nyheter/>

Ekström, Mats & Johansson, Bengt. (Red.). (2019). *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena. (2017). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Wolters Kluwer AB

Florida, Richard. (2006). *Den kreativa klassens framväxt*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB.

From, Unni. & Nørgaard Kristensen, Nete. (2015). From Ivory Tower to Cross-Media Personas The heterogeneous cultural critic in the media. *Journalism Practice*, 9(6), 853-871. doi: 10.1080/17512786.2015.1051370.

Gaffa. (2023). *Om Gaffa*. Hämtad 2023-11-10 från <https://gaffa.se/om-gaffa-se/>

Goffman, Erving. (1974). *Frame Analysis: An Essay on the Organization of Experience*. New York: Harper & Row.

Hanitzsch, Thomas. (2007). Deconstructing Journalism Culture: Toward a Universal Theory. *Communication Theory*, 17(4), 367-385. doi: 10.1111/j.1468-2885.2007.00303.x.

Harries, Gemma. & Wahl-Jorgensen, Karin. (2007). The culture of arts journalists: Elitists, saviors or manic depressives? *Journalism*, 8(6), 619–639. doi: 10.1177/1464884907083115

Jaakola, Maarit, Hellman, Heikki, Koljonen, Kari & Väliverronen, Jari. (2015). Liquid Modern Journalism with a Difference: The changing professional ethos of cultural journalism. *Journalism Practice*, 9(6), 811-828. doi:10.1080/17512786.2015.1051361

- Lindberg, Ulf. (2001). Från "högkyrka" till "egojournalistik". Rockkritiken i Sverige. *Nordicom Information*, 23(3-4). Göteborg: Nordicom, Göteborgs universitet.
- "Lou Reed v Lester Bangs: a classic interview from the vaults" (2011, 8 november). Lester Bangs from Rock's Backpages. *The Guardian*. Hämtad 2023-10-24 från <https://www.theguardian.com/music/2011/nov/08/lou-reed-lester-bangs-interview>
- Nørgaard Kristensen, Nete. (2019). Cultural journalism—Journalism about culture. *Sociology Compass*, 13(6), 1-13. doi: 10.1111/soc4.12701
- Riegert, Kristina & Nørgaard Kristensen, Nete (Red.). (2017) *Cultural Journalism in the Nordic Countries*. Nordicom. ISBN 978-91-87957-58-1. Göteborg: Nordicom, Göteborgs universitet
- Rosvall, Anna, Widholm, Andreas & Riegert, Kristina. (2019). Kulturjournalistik. I Karlsson, Michael & Strömbäck, Jesper (Red.). *Handbok i journalistikforskning* (s.241-254). Lund: Studentlitteratur AB.
- Rosvall, Anna, Widholm, Andreas & Riegert, Kristina. (2019) Abundance or crisis? Transformations in the media ecology of Swedish cultural journalism over four decades. *Journalism*, 22(6). doi: 10.1177/1464884919866077
- Santos Silva, Dora. (2019). Digitally Empowered: New patterns of sourcing and expertise in cultural journalism and criticism. *Journalism Practice*, 13(5), 592-601. doi: 10.1080/17512786.2018.1507682
- Svenska Dagbladet. (2020). *Välkommen till Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-11-10 från <https://grafik.svd.se/esvd/kontakt.html>
- Wiik, Jenny. (2019) Den svenska journalistkåren. I Karlsson, Michael & Strömbäck, Jesper. (Red.) *Handbok i Journalistikforskning* (s.131-143). Lund: Studentlitteratur AB.
- Wiik, Jenny. (2015) Spelar det någon roll var journalisterna bor? I Truedsson, Lars. (Red.) *Där bor journalisterna* (s. 73-100). Stockholm: Institutet för mediestudier.
- Wiik, Jenny. (2010). *Journalism in transition: The Professional Identity of Swedish Journalists* (Doctoral thesis). Göteborg: Litorapid Media AB. Hämtad 2023-11-02 från https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/21853/gupea_2077_21853_1.pdf?sequence=1
- Zelizer, Barbie. (2008). How communication, culture and critique intersect in the study of journalism. *Communication, culture and critique*, 1(1), 86-91. doi: 10.1111/j.1753-9137.2007.00009.x

8. Bilaga: Analyserade artiklar

Aftonbladet

Bergström, Sofia. (2023, 20 oktober). Blink-182 låter starkare än på länge. *Aftonbladet*.

Hämtad 2023-11-24 från

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/Q7zL4V/blink-182-one-more-time-recension>

Bergström, Sofia. (2023, 29 september). Ett föredömligt lågmält och dystert Graveyard.

Aftonbladet. Hämtad 2023-12-01 från

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/69RoqQ/graveyard-6-recension>

Bergström, Sofia. (2023, 15 september). Corey Taylor trevar som soloartist – men är på rätt väg. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-12-04 från

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/q1BW1g/corey-taylor-cmf2-recension>

Magnusson, Per. (2023, 17 november). Magnus Carlson gör stilig countrysoul. *Aftonbladet*.

Hämtad 2023-11-24 från

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/abR734/magnus-carlson-gor-stilig-countrysoul>

Magnusson, Per. (2023, 14 november). The Kid Laroi kokar soppa på samtiden. *Aftonbladet*.

Hämtad 2023-11-29 från

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/JQ9V1j/the-kid-laroi-kokar-soppa-pa-samtiden>

Magnusson, Per. (2023, 10 november). Den bästa brittiska popmusiken på länge. *Aftonbladet*.

Hämtad 2023-11-24 från

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/VP7v6r/den-basta-brittiska-popmusiken-pa-langt>

Magnusson, Per. (2023, 27 oktober). Taylor Swift polerar en av sina kronjuveler. *Aftonbladet*.

Hämtad 2023-11-24 från

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/xg0M0R/taylor-swift-polerar-en-av-sina-kronjuveler>

Magnusson, Per. (2023, 20 oktober). Sarah Klang gör salig soul av föräldraskapet.

Aftonbladet. Hämtad 2023-11-24 från

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/bgxxkl/sarah-klang-gor-salig-soul-av-foraldraskapet>

Magnusson, Per. (2023, 9 oktober). Drake är utmanande och glimtvis briljant. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-11-30 från <https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/BW9Wq0/drake-ar-utmanande-och-glimtvis-briljant>

Magnusson, Per. (2023, 1 december). Ett vackert ambivalent julkort från Ulf Lundell. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-12-01 från <https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/JQdKO6/ett-vackert-ambivalent-julkort-fran-ulf-lundell>

Magnusson, Per. (2023, 13 september). Tolv hisnande dramer från Olivia Rodrigo. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-12-04 från <https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/9zdQKE/tolv-hisnande-dramer-fran-olivia-rodrigo>

Magnusson, Per. (2023, 8 september). James Blake tar sin musik längre ut i marginalen. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-12-04 från <https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/onG8OV/james-blake-tar-sin-musik-langre-ut-i-marginalen>

Magnusson, Per. (2023, 1 september). Icona Pop längtar efter laser, bas och liv. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-12-04 från <https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/GMm1X6/icona-pop-langtar-efter-laser-bas-och-liv>

Steen, Håkan. (2023, 20 november). På tok för mycket rock med Dolly Parton. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-11-24 från <https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/2Ba8ll/dolly-parton-rockstar-recension>

Steen, Håkan. (2023, 10 november). David Ritschard samlar ihop sin begåvning. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-11-24 från <https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/GMErvm/david-ritschard-detta-har-hant-recension>

Steen, Håkan. (2023, 4 november). Christian Kjellvander blir bara bättre. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-11-24 från <https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/gE9mna/christian-kjellvander-hold-your-love-still-recension>

Steen, Håkan. (2023, 16 oktober). Rolling Stones låter förbluffande bra. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-11-24 från

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/5BKjwW/rolling-stones-hackney-diamonds-recension>

Steen, Håkan. (2023, 24 november). Ett fint farväl från Pugh. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-11-30 från

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/JQd2lm/pugh-rogefeldt-guds-finger-recension>

Steen, Håkan. (2023, 13 oktober). Känsligt och välbekant med Thomas Stenström. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-11-30 från

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/kEVMav/thomas-stenstrom-superlativ-97-recension>

Steen, Håkan. (2023, 13 oktober). Halvlyckad remix av Agnetha Fältskog. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-11-30 från

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/WRMxOL/agnetha-faltskog-a-recension>

Steen, Håkan. (2023, 6 oktober). En fin lägesrapport från Bo Kaspers Orkester. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-11-30 från

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/ve7an4/bo-kaspers-orkester-landet-vi-arvde-recension>

Steen, Håkan. (2023, 6 oktober). Ed Sheeran rafsar ihop ytterligare några låtar. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-12-01 från

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/wAGa44/ed-sheeran-autumn-variations-recension>

Steen, Håkan. (2023, 22 september). Lars Winnerbäck tänker nytt och hittar helt rätt. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-12-01 från

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/mQj5b1/lars-winneback-neutronstjarnan-recension>

Steen, Håkan. (2023, 15 september). Tilltalande sårbar men väl trygg pop med Darin. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-12-04 från

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/BWXR1e/darin-en-annan-jag-recension>

Steen, Håkan. (2023, 8 september). Glimrande ledsenglad klubbpop med Romy. *Aftonbladet*. Hämtad 2023-12-04 från

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/musik/a/nQ7n0d/romy-mid-air-recension>

Svenska Dagbladet (SvD)

Backman, Dan. (2023, 26 oktober). Archives - Volume 3, The Asylum years (1972–1975): Massor att upptäcka i Mitchells sångskatt. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-11-28 från <https://www.svd.se/a/JOeOj4/massor-att-upptacka-i-mitchells-sangskatt>

Backman, Dan. (2023, 20 oktober). Songs & symphoniques: The music of Moondog: Moondog för fler än de redan invigda. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-11-28 från <https://www.svd.se/a/0Qdek2/moondog-for-fler-an-de-redan-invigda>

Backman, Dan. (2023, 6 oktober). Orkester Omnitonal & Den sämsta lösningen av alla: Jag blir alldeles varm inombords. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-11-28 från <https://www.svd.se/a/abQEO7/det-gor-mig-alldeles-varm-inombords>

Backman, Dan. (2023, 19 juni). Ett Göteborgsporträtt: Synnerligen elegant och kul västkustjazz. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-12-04 från <https://www.svd.se/a/0QqGBJ/synnerligen-elegant-och-kul-vastkustjazz>

Backman, Dan. (2023, 28 april). Pieces of treasure: Rickie Lee Jones har hittat tillbaka. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-12-04 från <https://www.svd.se/a/riGVVe/rickie-lee-jones-har-hittat-tillbaka>

Lokko, Andres. (2023, 17 november). New Blue Sun: Meditativt, modernt - och oerhört hippt. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-11-28 från <https://www.svd.se/a/abROOM/andres-lokko-sa-bra-ar-andre-3000-s-new-blue-sun>

Lokko, Andres. (2023, 11 november). Blind on a Galloping Horse: Politiskt manifest i fjorton punkter. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-11-28 från <https://www.svd.se/a/bg1Pkv/politiskt-manifest-i-fjorton-punkter>

Lokko, Andres. (2023, 26 oktober). Hackney Diamonds: Vakna Mick Jagger! Du är inte 19 längre. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-11-28 från <https://www.svd.se/a/y62L8R/stones-nya-rock-i-livets-slutskede>

Lokko, Andres. (2023, 3 oktober). Gold & Heaven: ”Nej, stäng inte av – låt det fortsätta!”. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-11-28 från <https://www.svd.se/a/l3yjLL/nej-stang-inte-av-lat-det-fortsatta>

Lokko, Andres. (2023, 22 september). Neutronstjärnan: Lokko: Jag trivs i Winnerbäckes värld. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-11-28 från

<https://www.svd.se/a/GMAAw9/jag-trivs-med-att-vara-i-winnerbacks-varld>

Lokko, Andres. (2023, 8 september). Mid Air: Modern disco med en tår i ögonvrån. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-11-28 från

<https://www.svd.se/a/veK2rV/modern-disco-med-en-tar-i-ogonvran>

Lokko, Andres. (2023, 1 september). Everything is alive: Shoegazens bästa tid är nu. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-11-28 från

<https://www.svd.se/a/GMmQ2q/shoegazens-basta-tid-ar-nu>

Lokko, Andres. (2023, 11 augusti). End of world: Lydon lyckas fortfarande beröra. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-11-28 från

<https://www.svd.se/a/zEPpG5/lydon-lyckas-fortfarande-berora>

Lokko, Andres. (2023, 28 november). Theatre of the Absurd presents C'est La Vie: Madness tillbaka till rötterna. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-11-30 från

<https://www.svd.se/a/gE2o5L/lokko-sa-bra-ar-madness-nya-theatre-of-the-absurd>

Lokko, Andres. (2023, 21 juli). The ballad of Darren: Blur lever inte på gamla meriter. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-11-30 från

<https://www.svd.se/a/0QJO3o/recension-blurs-the-ballad-of-darren-ar-naket-och-relaterbart>

Lokko, Andres. (2023, 7 juli). My back was a bridge for you to cross: Poetiskt vemodigt om transrättigheter. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-11-30 från

<https://www.svd.se/a/8JLkq2/skivrecension-anohni-my-back-was-a-bridge-for-you-to-cross>

Lokko, Andres. (2023, 5 juli). I inside the old year dying: Hon är popmusikens största gåta. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-11-30 från

<https://www.svd.se/a/5BvjV1/hon-ar-popmusikens-storsta-enigma>

Lokko, Andres. (2023, 16 juni). Åtta: Ett pompöst överlastat luftslott. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-12-04 från

<https://www.svd.se/a/l3L7A3/ett-pompost-overlastat-luftslott>

Lokko, Andres. (2023, 22 juni). Picture of Bunny Rabbit: Arthur Russells inflytande bara växer. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-12-04 från

<https://www.svd.se/a/RGX4nA/arthur-russells-inflytande-bara-vaxer>

Lokko, Andres. (2023, 9 juni). Fetish: Påminner om en ostruken skjorta. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-12-04 från

<https://www.svd.se/a/GM8qzB/en-hapnadsvackande-anomali-i-svensk-pop>

Lokko, Andres. (2023, 2 juni). But here we are: Hur blev rocken så djupt oförarglig?. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-12-04 från

<https://www.svd.se/a/JQMPy8/kungarna-av-konventionell-kraftrock>

Lokko, Andres. (2023, 22 maj). Tracey Denim: Ingen annan ung musik låter så här. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-12-04 från

<https://www.svd.se/a/nQX9An/ingen-annan-ung-musik-later-sa-har>

Lokko, Andres. (2023, 22 maj). Seven Psalms: En ynnest att få fortsätta följa Paul Simon. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-12-04 från

<https://www.svd.se/a/15wMGI/en-ynnest-att-fa-fortsatta-folja-paul-simon>

Lokko, Andres. (2023, 28 april). Poetiska försök: Håkan låter som ”Så mycket bättre”. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-12-04 från

<https://www.svd.se/a/dwbQXo/lokko-sa-bra-ar-hakan-hellstroms-poetiska-forsok>

Lokko, Andres. (2023, 21 april). Fuse: En återkomst som är lätt att älska. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2023-12-04 från

<https://www.svd.se/a/mOyrWg/en-aterkomst-som-ar-latt-att-alska>

Dagens Nyheter (DN)

Cavallin, Saga. (2023, 24 november). Emil Jensens trädkramarpop är mer uthärdlig än man tror. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-29 från

<https://www.dn.se/kultur/emil-jensens-tradkramarpop-ar-mer-uthardlig-an-man-tror/>

Cornell, Johannes. (2023, 13 oktober). Tonbruket porträtterar tillstånd snarare än förlopp. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-30 från

<https://www.dn.se/kultur/tonbruket-portratterar-tillstand-snarare-an-forlopp/>

Cornell, Johannes. (2023, 29 september). Lindha Kallerdahl sjunger, ropar och viskar på sitt kreativa sätt. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-30 från

<https://www.dn.se/kultur/lindha-kallerdahl-sjunger-ropar-och-viskar-pa-sitt-kreativa-satt/>

Dahlström, Mattias. (2023, 24 november). Det sista Pugh Rogefeldt gjorde var att söka försoning. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-29 från

<https://www.dn.se/kultur/det-sista-pugh-rogefeldt-gjorde-var-att-soka-forsoning/>

Dahlström, Mattias. (2023, 17 november). André 3000 protesterar med valljud och chillout-flöjt. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-29 från <https://www.dn.se/kultur/hiphopparen-andre-3000-protesterar-med-valljud-och-chillout-flajt/>

Dahlström, Mattias. (2023, 10 november). När The Kid Laroi vrider upp känslorna till max faller allt på plats. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-29 från <https://www.dn.se/kultur/nar-the-kid-laroi-vrider-upp-kanslorna-till-max-faller-allt-pa-plats/>

Dahlström, Mattias. (2023, 3 november). The Embassy blandar house med bråkande getter – och vägrar kompromissa. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-30 från <https://www.dn.se/kultur/the-embassy-blandar-house-med-brakande-getter-och-vagrar-kompr/omissa/>

Dahlström, Mattias. (2023, 17 oktober). Ingen rock'n'rollator i världen kan hjälpa Rolling Stones groove framåt. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-30 från <https://www.dn.se/kultur/ingen-rock-n-rollator-i-varlden-kan-hjalpa-rolling-stones-groove-framat/>

Hansson, Nils. (2023, 6 oktober). Roger Waters låter drabbad av artistisk hybris. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-30 från <https://www.dn.se/kultur/roger-waters-later-drabbad-av-artistisk-hybris/>

Källén, Matilda. (2023, 29 september). Jorja Smith är som bäst när hon vågar experimentera. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-30 från <https://www.dn.se/kultur/jorja-smith-ar-som-bast-nar-hon-vagar-experimentera/>

Martinsson, Sara. (2023, 3 november). Augustines drömska pop håller sig på rätt sida retro. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-29 från <https://www.dn.se/kultur/augustines-dromska-pop-haller-sig-pa-ratt-sida-retro/>

Martinsson, Sara. (2023, 27 oktober). Taylor Swifts nya ”1989” når inte samma höjder som originalet – men snudd på. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-30 från <https://www.dn.se/kultur/taylor-swifts-nya-1989-nar-inte-samma-hojder-som-originalet-men-snudd-pa/>

Martinsson, Sara. (2023, 20 oktober). Det här borde bli Samphas stora genombrott. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-12-04 från <https://www.dn.se/kultur/det-har-borde-bli-samphas-stora-genombrott/>

Martinsson, Sara. (2023, 7 oktober). Gästerna lyfter Drakes ”For all the dogs”. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-12-04 från <https://www.dn.se/kultur/gasterna-lyfter-drakes-for-all-the-dogs/>

Sundqvist, Alexandra. (2023, 17 november). Dolly Parton briljerar som rockstjärna – och är mer politisk än någonsin. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-29 från <https://www.dn.se/kultur/dolly-parton-briljerar-som-rockstjarna-och-ar-mer-politisk-an-nagon-sin/>

Sundqvist, Alexandra. (2023, 10 november). Beirut's återkomst till musiken är en omsorgsfull triumf. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-29 från <https://www.dn.se/kultur/beirut-aterkomst-till-musiken-ar-en-omsorgsfull-triumf/>

Sundqvist, Alexandra. (2023, 3 november). Spretigt och charmigt när Bar Italia utmanar rockens konventioner. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-30 från <https://www.dn.se/kultur/spretigt-och-charmigt-nar-bar-italia-utmanar-rockens-konventioner/>

Sundqvist, Alexandra. (2023, 27 oktober). Solen är som bäst när de skalar bort – och kastar loss. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-29 från <https://www.dn.se/kultur/solen-ar-som-bast-nar-de-skalar-bort-och-kastar-loss/>

Sundqvist, Alexandra. (2023, 20 oktober). När Sarah Klang sjunger om moderskapet överträffar hon sig själv. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-29 från <https://www.dn.se/kultur/nar-sarah-klang-sjunger-om-moderskapet-overtraffar-hon-sig-sjalv/>

Sundqvist, Alexandra. (2023, 13 oktober). Det hörs att Thomas Stenström har haft roligt. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-29 från <https://www.dn.se/kultur/det-hors-att-thomas-stenstrom-har-haft-roligt/>

Sundqvist, Alexandra. (2023, 13 oktober). Agnetha Fältskog byter kostym och tar sikte mot dansgolven. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-29 från <https://www.dn.se/kultur/agnetha-faltskog-byter-kostym-och-tar-sikte-mot-dansgolven/>

Säll, Magnus. (2023, 10 november). Multibegåvade Ana Frango Elétrico låter som en brasiliansk Prince. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-29 från <https://www.dn.se/kultur/multibegavade-ana-frango-eletrico-later-som-en-brasiliansk-prince/>

Söderqvist, Frida. (2023, 10 november). PinkPantheress vet precis vad Tiktok-generationen vill ha. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-29 från <https://www.dn.se/kultur/pinkpantheress-vet-precis-vad-tiktok-generationen-vill-ha/>

Tidholm, Po. (2023, 17 november). Det svenska i Magnus Carlsons countrysoul imponerar mest. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-29 från <https://www.dn.se/kultur/det-svenska-i-magnus-carlsons-countrysoul-imponerar-mest/>

Tidholm, Po. (2023, 27 oktober). Israel Nashs hjärtlandsrock är både fin och outsägligt klyschig. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2023-11-30 från <https://www.dn.se/kultur/israel-nashs-hjartlandsrock-ar-bade-fin-och-outsagligt-klyschig/>

GAFFA

Andersson, Daniel. (2023, 18 november). I grunden handlar det om pop. *GAFFA*. Hämtad 2023-11-29 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/spunsugar-a-hole-forever-i-grunden-handlar-det-om-pop/>

Ankersen, Fredrik. (2023, 27 november). Ett idogt jobb att tonsätta företagsvärlden. *GAFFA*. Hämtad 2023-11-29 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/byrakat-bar-ett-idogt-jobb-att-tonsa-ta-for-etagsvarlden/>

Fanto Liszt, Madeleine. (2023, 30 november). Proffsigt och solklart. *GAFFA*. Hämtad 2023-12-01 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/johannes-raiha-for-fattig-for-en-drom-prof-fsigt-och-solklart/>

Fanto Liszt, Madeleine. (2023, 8 november). Som ett spa för hjärnan. *GAFFA*. Hämtad 2023-12-04 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/julie-byrne-laugh-cry-laugh-julie-byrne-laugh-cry-laugh-ep-som-ett-spa-for-hjarnan/>

Finne, Mikaela. (2023, 8 november). Melankoli, sorg och fulländad country. *GAFFA*. Hämtad 2023-12-04 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/chris-stapleton-higher-melankoli-sorg-och-fullandad-country/>

Hadodo, Kristofer. (2023, 8 november). Den petade reser sig bara en gång. *GAFFA*. Hämtad 2023-12-04 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/filter-the-algorithm-den-petade-reser-sig-bara-en-gang/>

Hvalgren, Julia. (2023, 8 november). En teatralisk resa genom en svunnen tid. *GAFFA*. Hämtad 2023-12-01 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/augustine-youth-and-why-it-ends-en-teatralisk-resa-genom-en-svunnen-tid/>

Kisieliute, Ieva. (2023, 17 november). Kvantitet före kvalitet när countrydrottningen sjunger rock. *GAFFA*. Hämtad 2023-11-29 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/dolly-parton-rockstar-kvantitet-fore-kvalitet-nar-countrydrottningen-sjunger-rock/>

Kisieliute, Ieva. (2023, 30 november). Mest gammalt, lite nytt, inget lånat, något rött. *GAFFA*. Hämtad 2023-12-01 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/ulf-lundell-rott-guld-mest-gammalt-lite-nytt-inget-lanat-nagot-rott/>

Knutsson, Jim. (2023, 27 november). Nostalgi som lämnar en konstig smak i munnen. *GAFFA*. Hämtad 2023-11-29 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/red-cell-covered-in-red-nostalgi-som-lamnar-en-konstig-smak-i-munnen/>

Knutsson, Jim. (2023, 22 november). Lunkar på utan känslostormar. *GAFFA*. Hämtad 2023-11-29 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/magnus-carlson-brunnsvik-sounds-lunkar-pa-utan-kanslostormar/>

Knutsson, Jim. (2023, 22 november). En tyst inre resa. *GAFFA*. Hämtad 2023-11-29 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/vince-clarke-songs-of-silence-en-tyst-inre-resa/>

Knutsson, Jim. (2023, 15 november). Ger inte upp sökandet trots hopplösheten. *GAFFA*. Hämtad 2023-11-29 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/damen-everything-falls-apart-ger-inte-upp-sokandet-trots-hopplosheten/>

Knutsson, Jim. (2023, 10 november). Norsk melankoli ur en amerikansk synvinkel. *GAFFA*. Hämtad 2023-11-30 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/beirut-hadsel-norsk-melankoli-ur-en-amerikansk-synvinkel/>

Lovén, Alexandra. (2023, 14 november). Om det här är en del av helvetet, tar jag gärna en sväng dit. *GAFFA*. Hämtad 2023-11-29 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/familjen-nerver-av-tval-om-det-har-ar-en-del-av-helvetet-tar-jag-garna-en-svang-dit/>

Nylander, Louise. (2023, 6 november). Sagoväsen möter rave. *GAFFA*. Hämtad 2023-12-04 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/yaeger-jaguar-sagovasen-moter-rave/>

Sandström, Isac. (2023, 28 november). Lossar tyglarna ännu lite mer. *GAFFA*. Hämtad 2023-11-29 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/ingrid-malmen-tidvatten-lossar-tyglarna-annu-lite-mer/>

Thimgren, Emma. (2023, 13 november). Drömskt sockersött men likriktat. *GAFFA*. Hämtad 2023-12-01 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/pinkpantheress-heaven-knows-dromskt-sockersott-men-likriktat/>

Thimgren, Emma. (2023, 1 december). Byter hård elektronik mot riktninglös syntpop. *GAFFA*. Hämtad 2023-12-04 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/december/album/rein-god-is-a-woman-byter-hard-elektronik-a-mot-riktningslos-syntpop/>

Thimgren, Emma. (2023, 1 december). Larsson amerikaniserar Lucia-firandet. *GAFFA*. Hämtad 2023-12-04 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/december/album/zara-larsson-honor-the-light-larsson-amerikaniserar-lucia-firandet/>

Thimgren, Emma. (2023, 1 december). Varsamt sprudlande albumdebut. *GAFFA*. Hämtad 2023-12-04 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/december/album/isabel-neib-i-already-know-varsamt-sprudlande-albumdebut/>

Thimgren, Emma. (2023, 8 november). Zikai avancerar och imponerar. *GAFFA*. Hämtad 2023-12-04 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/zikai-don-t-look-at-the-moon-avancerar-och-imponerar/>

Thimgren, Emma. (2023, 8 november). Transparent av fel anledningar. *GAFFA*. Hämtad 2023-12-04 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/nea-transparent-transparent-av-fel-anledningar/>

Thimgren, Emma. (2023, 8 november). Jackie Mere gör spretig albumdebut. *GAFFA*. Hämtad 2023-12-04 från <https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/jackie-mere-everything-s-conditional-spretig-albumdebut/>

Winter, Felix. (2023, 27 november). Förföljs av dess föregångare. *GAFFA*. Hämtad 2023-11-29 från

<https://gaffa.se/recensioner/2023/november/album/petra-marklund-and-the-story-goes-forfoljs-av-dess-foregangare/>